

SHIB-A-VISA

Nr.4

2013

Årgang 16

GOD JUL OG GODT NYTT ÅR

NYE STRIKKEEFFEKTER!

Shibaveske

Strikket og lett tovet ull-veske med for av tekstil voksdud og en innvendig lomme. Hanker forsterket med voksdud så de ikke strekker seg. Mål ca. 40 cm bred og 38 cm høy. Kan vaskes på ullprogram.

Finnes i standard utgave i to fargekombinasjoner. Individuelle ønsker kan evt. etterkommes.

Pris : 500,- kjøpt på stand
550,- tilsendt

Sitteunderlag

Strikket og tovet ull. Ulike fargekombinasjoner. Mål kan variere, men rundt 34 cm x 48 cm. Kan vaskes på ullprogram.

Pris : 250,- kjøpt på stand
300,- tilsendt

Se www.norskshibaklubb.no for flere artikler, priser og mer informasjon!

FORSIDEBILDET

Ak-inu-bas Hayai Sakura-Hlme
Foto: Lisbeth Høyem

BAKSIDEN

Najanin's Deki Imouto & N. Aiko-Chan
Foto: Sandra Janszó

UTGIVELSESPLAN

Nr. 1 Mars (Manusfrist 15/2)
Nr. 2 Juni (Manusfrist 15/5)
Nr. 3 September (Manusfrist 15/8)
Nr. 4 Desember (Manusfrist 15/11)

ANNONSEPRISER

Helside i enkeltnummer 100,-
Helside helårsannonse 300,-
Halvside i enkeltnummer 75,-
Halvside helårsannonse 250,-

Kommersielle annonser: 3x pris

MEDLEMSKAP

Kontakt kasserer for priser og fremgangsmåte.

STOFF TIL SHIB-A-VISA

sendes sendes Janne Lanesskog,
E-post janne_lanesskog@hotmail.no
Bilder ønskes i jpg og min 300dpi
Redaktøren forbeholder seg retten til
å bruke, redigere og forkorte innsendt
materiale.

SORT-HVIT OG FINE FARGER

Shib-a-visa utgis i sort-hvit,
men ca 4 uker etter utsendelse kan
du finne artikler og bilder i farger på
www.norskshibaklubb.no!

KLUBBEN PÅ NETT:

www.norskshibaklubb.net

KLUBBENS KONTO:

9486.05.45343

**HUSK Å MELDE FRA
HVIS DU FLYTTER!****INNHOOLD:**

Strikkeeffekter	2
Innhold	3
Styret og kontaktpersoner	4
Lederens side	5
Redaktørens side	6
Referater	7
"Storcert" vedtatt fjernet	11
Hund i høstmørket	12
Valg 2014	14
NKKs organisasjonskurs	16
Blodsporkurs	28
Blodsporprøve	30
Presentasjoner	31
Etter fotokurs	39
Stand på Dogs4All	40
Hvordan endte jeg opp med...	42
Litt om shibaens opprinnelse	45
Livet med en troika	56
Løshundjakt og kennelbesøk..	60
Årets utstillingsshiba	72

DET ER "UKREDITERTE"
BILDER I BLADET,
DETTE BEKLAGER JEG.

FØLGENDE HAR BIDRATT
MED BILDER:
SANDRA JANSZÓ,
JANNE LANESSKOG
TINA JENSSEN
SIRI LARSEN
ANNE S LISLEVAND
SOLVOR NÆRLAND

STYRET:**Leder Ann Margot Whyatt**

Mob 920 30 772

e-post: amw@kokstad-bht.no

Nestleder Bjarne Jåtten

Tlf 51 42 24 88 Mob 915 56 625

e-post: bjarne.jaatten@osjord.no

Sekretær Lisbeth Høyem**Klubbens adresse:****Steinkjervegen 1217, 7710 Sparbu**

Tlf 74 16 22 85 Mob 917 16 284

e-post: sekretar@norskshibaklubb.no

Kasserer Christen Johansen

e-post: kasserer@norskshibaklubb.no

Styremedlem Lone Fillipsen

Tlf 77 68 05 97 Mob 995 94 074

e-post: hfillips@online.no

Styremedlem Solvor Nærland

Tlf 55 31 37 84 Mob 481 18 971

e-post: solvor@shibaliv.com

Styremedlem Torstein Gleditsch

Mob 958 06 490

e-post: torstein@gleditsch.net

Varamedlemmer**Hege Urdal**

e-post: hegurd@gmail.com

Eirik Knudsen

e-post: eirik@shibatroll.com

Michael F Lunde

e-post: lunde.michael@yahoo.com

KONTAKTPERSONER:**Sørlandet Bente K. Pedersen**

Tlf 37 04 15 34 Mob 993 85 748

e-post: habagou@tele2.no

Østlandet

Ingrid Alice Kvitberg

Mobil: 93 46 19 07 e-post:

ingrid_a_kvitberg@hotmail.com

Vestlandet Christen Lang

Tlf 55 95 17 01 Mob 909 81 295

e-post: chr-lan@online.no

Midt-Norge og lydighet**Sissel Skjelbred**

Tlf 74 14 32 69 Mob 975 67 022

e-post: k-svends@online.no

Nord-Norge Lone Fillipsen

Tlf 77 68 05 97 Mob 995 94 074

e-post: hfillips@online.no

Agility Lise Komisrud

Tlf 63 96 99 78 Mob 916 87 047

e-post: lisekom@online.no

Bruks Halvor Størmer

Mob 913 29 027

e-post: halvor.stormer@nfk.no

Utstilling

Laila Nagel

Tlf: 33 05 88 83 Mob: 916 68 579

E-post: l-nag@online.no

Valpeformidler Olav Aga

Mob 920 30 772

valpeformidler@norskshibaklubb.no

Sunnhetsutvalget**Leder: Lisbeth Høyem.**

Christen Lang, Eivind Mjærum,

Solvor Nærland.

LEDERENS SIDE

Tenk at året allereie snart er omme, eit å med mange gjeremål og ulike aktivitetar. Det er mange som har hjelpt til med store og små oppgåver for klubben gjennom året. Takk til kvar og ein av dykk.

Eit år på hell er alltid ei tid for ettertanke. Tanken kan gå til dei firbeinte som me mista i løpet av året og då er det godt å ha dei gode minna å sjå attende på. Det er òg kjekt å tenka på alle dei små liva som har starta si vandring, lykke til i vera til dei.

Håpar de hugsar på at klubben har mange flotte produkt som kan komplimentera julegåvene; kva med eit tova sitteunderlag med shibaer på, krus med shibamotiv eller klubbens berømte kalender?

Det har vore eit svært travelt år, med svært mange gjeremål både for klubben og i samband med jobb. Av og til må ein difor tenka seg om og bestemma seg for om det er slik ein vil ha det, eller om ein ynskjer å roa nedSlike val er ikkje alltid lette å ta, men det er ein ting eg *vil* nytta meir tid på og det er eigne hundar. Ynskjer å få trenna dei meir og fått gått lange turar på fjellet.

Vil få ynskja alle medlemmar ei riktig fredeleg og god jul og hugs på våre firbeinte vener nyttårskvelden!

Ann Margot

Redaktøren har ordet

Hei, igjen...

Da ble det 2 utgaver til av Shib-a-visa fra meg, men nå gleder det meg å ønske Janne Lanesskog velkommen som ny redaktør!

Vi er inne i en hektisk tid. De fleste ordner og styrer, med baking, vasking og pynting. Og man kan lett bli overveldet av all innsatsen som dokumenteres gjennom Facebook.

For meg ble det ekstra hektisk i år, med de uplanlagte utgavene av Shib-a-visa, 3 dager til Dogs4All, en 3-dagers 50-års feiring, julemiddag for tippelaget og jaggu hadde jeg ikke planlagt en 5 dagers tur til Finland midt i juleforberedelsene. Men det blir sikkert jul uansett, og heldigvis er siste skoledag 20. desember.

Og det er motiverende å reise når man får gode opplevelser og resultater. Å stå på Dogs4All å bli BIR akita med min veteran, N S Uch NV-08-09-13 NVV-13 Ak-inubas I-ma-ru Eikou no Hoshi, var bare helt fantastisk. Eikou har ikke vært stilt de siste 3 årene, og hun ble påmeldt bare fordi jeg uansett måtte ha henne med meg. Men "gamla" var i kanonform og husket alt om hvordan det skal foregå på utstilling, og vi løp og løp og løp.....

Dessverre kolliderte bedømmelsen både tidsmessig og plasseringsmessig, så jeg fikk ikke sett noe av shibabedømmelsen. Heldigvis fikk jeg sett noen shibaer på stand. Jeg må bare si at jeg likte utstrålingen til Christens nye Otaka, og det var godt å endelig få tatt litt skikkelig på Goma til Ann Margot og Steinar.

Takk til alle som bidro med artikler til dette nummeret. Jeg håper dere fortsetter å levere til Janne også!

Nå som Shib-a-visa er ferdig, kaster jeg meg inn i innspurten på vårt store oppussingsprosjekt!

God jul og godt nytt år til alle lesere!

Lisbeth

Referat fra årsmøte i norsk shiba klubb 8. juni 2013

Antall fremmøtte: 12 tilstede, Antall fullmakter: 3 fullmakter

Antall forhåndsstemmer: 9 godkjente. 1 av de fremmøtte har sendt inn forhåndsstemme.

- 1) Konstituering
 - a) Godkjenning av forretningsorden: Godkjent
 - b) Valg av møteleder, valgt: Torstein Gleditsch
2 referenter, valgt: Solvor Nærland og Lisbeth Høyem
3 personer til tellekorps, valgt: Arne Dahl, Sigrid Helene Hanssen, Ann Margot Whyatt
2 til å skrive under protokollen, valgt: Mildrid Kjøbli og May Holmvik
 - c) Godkjenning av innkalling: Godkjent
 - d) Godkjenning av dagsorden: Godkjent
- 2) Beretning for perioden; Godkjent
- 3) Regnskap 2012; Godkjent
- 4) Handlingsplan 2013-2014; Vedtatt med endring i 8. strekpunkt:
"Fortsette å utvikle..... og *KLUBB*kalender av høy kvalitet."
- 5) Budsjett 2013; Vedtatt
- 6) Ingen innkomne forslag
- 7) Valg Følgende verv har ett år igjen av sin periode: Leder (Ann Margot Whyatt), 2 styremedlemmer (Torstein Gleditsch og Solvor Nærland), 2 medlemmer av valgkomiteén (Christen Lang og Gullborg Knudsen).

Følgende ble valgt:

Nestleder, 2 år	Bjarne Jåtten	Gjenv	19	JA	1	BLANK
Sekretær, 1år	Lisbeth Høyem	Ny	19	JA	1	BLANK
Kasserer, 2 år	Christen Johansen	Gjenv	20	JA		BLANK
Styremedlem, 2 år	Lone Fillipsen	Gjenv	18	JA	2	BLANK
1.Varamedlem, 1 år	Hege Urdal	Ny	20	JA		BLANK
2. Varamedlem, 1 år	Eirik Knutsen	Gjenv	19	JA	1	BLANK
3. Varamedlem, 1 år	Michael Lunde	Gjenv	18	JA	2	BLANK
Revisor, 1 år	Per Ivar Sæth	Gjenv	19	JA	1	BLANK
Vararevisor, 1 år	Janne Lanneskog	Gjenv	20	JA		BLANK
Valgkomite, 2 år	Lise Kommisrud	Ny	17	JA	3	BLANK
Vara valgkomite, 1 år	Karsten Thunes	Gjenv	16	JA	4	BLANK
	Laila Nagel	Ny	20	JA		BLANK

- 8) Utdeling av utmerkelser
Årets utstillingsshiba: Eriko No Noriko Go Av Enerhaugen, eier Christen Lang
Årets bruksshiba: Katsumoto's Chikako, eier Per Jarle Tynes
Årets veteran: Ramnfløya's Kita No Otenba, eier Bente K Pedersen
Årets junior/unghund: Eriko No Noriko Go Av Enerhaugen, eier Christen Lang
Årets oppdretter: Kennel Enerhaugen
- 9) Avslutning

Solvor Nærland /s/ Referent

Lisbeth Høyem /s/ Referent

Jeg godkjenner referatet:

Mildrid Kjøbli /s/

May Holmvik/s/

Referat styremøte 22/10

Tilstede: Ann Margot, Christen, Bjarne, Solvor, Lone, Hege, Lisbeth
Forfall: Michael, Torstein, Eirik

Sak 64/13 Post/Info

Fra NKK: Høring - Strategi for IT satsing i Norsk Kennel Klub *Frist 2/1-14* Torstein og Christen ser på dette til neste møte.

Fra NKK: Påminnelse om Forskningsforum 29/10 til orientering

Sak 65/13 Økonomi

Det er bare mindre endringer i regnskapsrapporten fra forrige møte. Vi har fått inn noen flere medlemskontingenter og betalt noen regninger for vedlikehold av nettsidene våre. Vi kan få et bedre resultat enn budsjettet.

Sak 66/13 Statusrapporter

*RAS: Et delvis utkast foreligger for shiba. Utkastet sendes styret så snart det foreligger. Forslaget må ut til medlemmene via Shib-a-visa i desember. For de øvrige rasene har vi fått lite fakta og bygge på, men forslag vil komme.

*Klubbhåndbok: Status som tidligere. Plan om å ha det ferdig til årsmøtet 2014.

*Klubbkalender: Alt nødvendig er innsamlet, og den blir ferdig til Dogs4All. Vi bestiller flere enn i fjor.

*Shib-a-visa/ ny redaktør: Vi venter på stoffet som foreligger for nummer 2-3. For julenummeret har styret ansvar for å bidra og hjelpe til med oppgaver. Lisbeth ferdigstiller begge bladene. Vi leter videre etter ny redaktør.

*Ny valpeformidler: Vi venter på svar fra Ingrid

* Kursansvarlig: Laila Nagel har sagt ja. Hun er tilgjengelig for Distriktskontaktene, og hun får selv formulere tekst til klubbsiden. Christen snakker med Laila

*Rasetorg D4A: Påmeldt til rasetorg. Stand OK. Kai vil være med i paraden og delvis på stand.

*Klubbsiden: Christen Johansen hjelper til på klubbsiden. Stoff sendes til han med kopi til Harriet. Vi ønsker at en person til kan bli med i teamet.

*Vandrepokaler: Solvor undersøker med Torstein om de resterende er tilsendt vinnerne

Sak 67/13 Høring om regelverk for autorisasjon av eksteriørdommere Frist 10/12

Foreslåtte endringer er greie, men vi ønsker at antallet shibaer fortsatt skal være 50/30.

Sak 68/13 Høring om paringsavtale og forvertsavtale Frist 1/11

I forvertavtalen: Vi synes det bør være minst 2 valper i hvert kull i pkt B Avl. Og kanskje en mulighet for et 3. kull (helt/delvis) dersom det har vært færre valper. Paringsavtalen OK.

Sak 69/13 Eventuelt

*Vi må få på plass retningslinjer for fast påskjønnelser til styremedlemmer og andre som gjør en oppgave.

* Vi ønsker å komme med et tilsvaret til artikkelen «Med blanke ark» i Hundesport nr 10/13. Hege sjekker mulighet og tidsfrist med Hundesport. Hege og Solvor er ansvarlig for å lage et forslag, som sendes ut til styret for godkjenning

Neste møter 28/11 og 9/1-14

Referat fra styremøte onsdag 27/11-13

Tilstede: Ann Margot, Solvor, Christen, Lone, Torstein, Lisbeth

Forfall: Bjarne, Michael, Eirik, Hege

Sak 70/13 Post og info

Fra NKK: Høring om mandat for BIT *Frist 5/2-14* Saken tas opp på neste møte, alle må lese og komme med innspill.

Fra NKK: Presiseringer rundt terminfestede arrangementer tas til etterretning

Referat fra RS: Kort orientering om årets RS. Den mest kontroversielle saken var fjerning av "storcert".

Sak 71/13 Økonomi

I det siste har det vært en del aktivitet i klubben, og dette preger regnskapet. Vi ligger godt an i forhold til budsjett. Det forventes ingen flere store kostnader i 2013 bortsett fra trykking og utsendelse av siste nummer av Shib-a-visa . Videre satser vi på et godt kalendersalg og salg av øvrige klubbefekter de siste ukene av året.

Sak 72/13 Referat fra Organisasjonskurs

Solvor gikk gjennom referatet, og det ble litt generell diskusjon rundt noen punkter.

Christen sjekker om noen andre kan disponere kontoene i tilfelle noe skjer med kasserer. Styremøtereferatene skal godkjennes som egen post på styremøtene og sendes til webpublisering som pdf. Vi tar med oss flere momenter i arbeidet videre med Klubbhåndboken og forberedelsene til årsmøtet 2014.

Sak 73/13 Høring - Strategi for IT satsing i Norsk Kennel Klub *Frist 2/1-14*

Vi jobber litt med valg av prioriterte oppgaver før jul, og sender innspill på mail. Torstein koordinerer informasjonen.

Sak 74/13 Ny utregning for Årets bruksshiba

Styret ønsker en begrunnelse for de endringer som er foreslått ift poengberegning.

Saken tas opp igjen når dette foreligger. Lisbeth kontakter forslagsstillerne.

Ellers vil vi endre navn på klubbens årskonkurranser slik at de blir "rasenøytrale" og alle raser kan konkurrere på samme liste.

Sak 75/13 Søknad om reisestøtte

Valgkomiteen søker om reisestøtte til fellesmøte i Bergen. Styret dekker inntil 1000,- i reiseutgifter for Lise Kommisrud.

Sak 76/13 Statusrapporter

*RAS. Arbeidet fortsetter, men vi søker NKK om lengre frist for å kunne forankre dokumentet i klubben.

*Klubbhåndbok. Håper å legge frem et utkast etter jul.

*Shib-a-visa. Julenummer er i rute og ny redaktør, Janne Lanesskog, er på plass

*Valpeformidler. Olav Aga har tatt over jobben.

Sak 77/13 Antall utstillinger for 2015

Vi er usikre på praktiske konsekvenser av fjerning av storcert, og vi ønsker å avklare med NKK om vi kan ha egne championatkrav for våre raser. Videre vil nok vår plan om å innskrenke antall utstillinger for 2015, være enda mer aktuell nå. Vi ønsker å prioritere

etablerte arrangører og geografisk spredning, men vil kanskje bare tillate klubbens raser på ca 30 utstillinger utover NKK og Japanspesialen.

Sak 78/13 Eventuelt

*Dommerlister: Lister til NKK og Japanspesialen settes opp på neste møte. Solvor ber Christen og Eivind komme med innspill, og det er åpent for alle å komme med innspill.

*Styremedlemmer som ikke har sendt bidrag til Shib-a-visa, må gjøre det snarest.

Neste møte 9/1 kl 20.00

“Storcert” vedtatt fjernet

11. november - 2013

I helga ble årets Representantskapsmøte (RS) avholdt. Det har blitt behandlet mange saker og mer informasjon kommer når protokollen foreligger.

En av sakene som ble behandlet og som administrasjonen får mange spørsmål om var forslaget fra Norske Elghundklubbenes forbund om å fjerne «storcertet» på utstillinger i Norge. Flertallet av de fremmøtte klubbene har sluttet seg til forbundets forslag og fjerningen ble dermed vedtatt.

Endringen vil gjelde fra 1.1. 2015 og NKK vil komme tilbake med mer informasjon når man har justert regelverket og sett alle konsekvensene av vedtaket.

RS er NKKs høyeste myndighet, alle raseklubbene er direkte representert, lokale klubber representeres av regionene.

KOMMENTAR FRA NSKs DELEGAT:

RS hadde ingen diskusjon av konsekvensene av dette vedtaket, og hva vedtaket vil innebære i forhold til den pågående prosessen med gjennomgang av hele utstillingsstrukturen.

Så hva konsekvensene av vedtaket blir i praksis, er fremdeles ikke klart.

Men for NSK vil det være aktuelt å begrense antall utstillinger i fremtiden, noe vi uansett hadde tenkt å gjøre, som en følge av diskusjoner om fremtidig struktur for utstillinger.

Hund i høstmørket

Hentet fra Norges hundetrenerforbund sine nettsider.

Mørket, kulde og snø stiller krav til oss hundeeiere. Men med enkle midler kan du bli kvitt snøklumper i pelsen, unngå fukt- og saltskadede labber og gjøre vinteren til en like morsom årstid som de andre.

Raser med tykk pels, for eksempel polarrasene samojed og grønlandshund, liker seg når kulden kommer. Andre synes ikke det er like morsomt. De nakne rasene behøver kanskje en genser allerede tidlig på høsten, og når snøen kommer må de ha på seg det tykke varmeteppe. Men de aller fleste behøver ikke varmeteppe før det er mange minusgrader utendørs.

Våte hunder

Regnet kan lage problemer for en del hunder og eierne deres. Pelsen på de langhårete rasene kan begynne å bli flokete av leire og sand som stivner, og den lange pelsen tar lang tid å tørke når den har blitt våt. Et forslag er å bruke en regndress til hunder for å beskytte pelsen. Noen pelstyper får imidlertid floker bare av å ha på seg denne regndressen, og da må du ganske enkelt bite i det sure eplet og la hunden bli våt. Men du må være nøye med å få hunden ren og tørr etter spaserne. Det letteste er å stille hunden i dusjen og spyle ut sanden og deretter tørke hunden nøye. Hvis en hund ligger våt for lenge, kan den bli kald og pådra seg en forkjølelse. Dessuten kan fukten irritere huden.

Det er like viktig å tørke en korthåret som en langhåret hund, selv om det vanligvis holder å dra en håndduk over ryggen. Med alle hunder er det viktig å være nøye med å tørke tørt mellom tær og tredeputer for å unngå våteksem. Tenk også på at hvis du ikke tørker eller skyller bort skitten, tørker den etter hvert og faller av pelsen slik at du får sand over alt!

Husk reflekser

Når det er mørkt og trist ute, kan du huske at mange aktiviseringsøvelser går an å gjøre innendørs. Fordi hunden behøver sine lufteturer og det med stor sannsynlighet er beksvart ute, er det utmerket å ta en tur i byen. For hunder som nesten alltid har lufteturene i skogen eller ute på landet, er dette nyttig og de blir mentalt trøtte. Varier lufteturene slik at det blir nytt for hunden. Men glem ikke refleksene til både deg og hunden! Selv om det finnes gatelys, synes dere ikke særlig godt i mørket.

Saltet kan skade

Hvis dere går på saltede veier, er det bra å spyle av labbene til hunden etter luftturen. Veisaltet tørker ut tredeputene, som lett får sprekker. Hvis det kommer salt inn i sprekken, kan det svi på hundens labber! Hvis hunden

plutselig blir halt på lufteturen, kan det altså skyldes veisaltet.

Den kalde snøen kan føre til kuldekrampe i en labb, særlig hvis snøen sitter fast på labben. Da er det bare å ta av seg vantene og varme opp labben med hendene.

Hvis det fester seg snøklumper i den lange myke pelsen til hunden, fjerner du dem lettest ved å spyle hunden med lunkent vann og deretter tørke hunden tørr! Om du slipper hunden inn i huset med snøklumper hengende i pelsen, vil det ikke bare bli vått inne, men det tar også lang tid før hunden tørker.

KLUBBKALENDER 2014

Pris for kalender og forsendelse (konvolutt og porto)
er kr 200,- pr stk.

Bestill kalender hos kasserer Christen Ø, Johansen på:
kasserer@norskshibaklubb.no og betal inn til
klubbkontoen: 9486.05.45343.

VALG 2014

Valgkomiteen informerer om at følgende verv er på valg ved årsmøtet 2014:

Leder	2 år
Sekretær	2 år
1 Styremedlem	2 år
3 Varamedlemmer til styret	1 år
Revisor	1 år
Vararevisor	1 år
2 medlemmer valgkomite	2 år
2 Varamedlemmer valgkomite	1 år

Valgkomiteen ønsker forslag på kandidater til vervene, og dette kan gjøres på følgende måter:

Formelt forslag:

En kandidat som er forespurt og har bekreftet vilje til å ta verv. Hvis valgkomiteen ikke fremmer kandidaten som sin egen, blir forslaget ført opp som motkandidat til valgkomiteens innstilling ved valget.

Uformelt forslag/tips:

Et tips på person som valgkomiteen bør kontakte. Personen trenger ikke være forespurt av den som kommer med tipset. Hvis valgkomiteen velger å ikke fremme personen til kandidat, vil personen **ikke** bli ført opp som motkandidat.

Om presentasjoner:

For kandidater som blir fremmet som valgkomiteens innstilling, er det valgkomiteen som etterspør presentasjoner fra kandidatene. For formelle kandidater som ikke fremmes fra valgkomiteen, må forslagstiller, på forespørsel fra valgkomiteen, fremlegge presentasjon i forbindelse med utsending av årsmøtepapirene.

**Forslag og tips sendes på e-post til
Christen Lang, chr-lan@online.no
senest 15. januar 2014**

Kennel Enerhaugen

Ichiokasow (Nippo reg.)

Vi ønsker alle våre venner en God Jul og et godt nytt år!
I år har vi virkelig fått oppleve hva ekte vennskap vil si. Vi er
veldig takknemlig for all støtte og hjelp vi har fått i dette
vanskelige året!

Jorun Kvalheim & Christen Lang
Sandviksveien 173, 5035 Bergen
Tlf. 55951701/90981295 Fax: 55958402
E-mail: chr-lan@online.no
Hjemmeside: www.enerhaugen.net

NKKs Organisasjonskurs i Bergen 2013

Referat ved Solvor Nærland

Foredragsholder: Øystein Eikeseth

NKKs formål

NKK skal ivareta hundens og hundeholdets interesser i Norge, samt bidra til å fremme positive aktiviteter med hund og utviklingen av den enkelte hunderase. NKK skal også arbeide for etisk og praktisk riktig behandling av hunder, og for at avl av hunder skjer i ønsket retning, både når det gjelder rasestandard og rasens sunnhet.

NKKs formål gjelder også i medlemsklubbene

NKK består av:

- Medlemsklubber (raseklubber og lokale hundeklubber)
- Enkeltmedlemmer, dvs personer som er medlemmer i de enkelte medlemsklubber
- Særkomiteer

Vedtektene (lovene) styrer klubbens oppgaver. I lovene framkommer klubbens mål og oppgaver. Man kan ikke velge å la være å følge dem pga uenighet. Da må man først sørge for at det blir en lovendring.

NKKs regioner er ment å være et organ for å samarbeide på tvers av klubbene, utnytte hverandres ressurser. Ingen klubb er så spesielle at de ikke med fordel kan samarbeide med andre på enkeltområder (f.eks. hundekurs, trening og aktiviteter med hund).

Representantskapsmøte (RS)

RS er NKKs høyeste myndighet, og avholdes hvert år i november.

Når RS eller Årsmøte har vedtatt årsberetning eller regnskap, har vi fritatt styret for ansvaret for denne perioden. Da har klubben som sådan overtatt ansvaret.

Disiplinærreaksjoner (se kap 7 i NKKs Lover)

Bestemmelsene i dette kapittelet gjelder for alle NKKs medlemsklubber, regioner og organer samt enkeltmedlemmer i NKKs medlemsklubber.

Alle disiplinærsaker krever ekstremt god ryddighet

- Føre protokoll
- Innhente uttalelser fra begge sider
- Innsikt i saken
- Saksbehandlingsfeil er vanlig, og er mat for advokater
- Kan bli kjempedyrt å tape
- I medlemsklubber er det styret som håndterer sånt
- Må være et lovbrudd (mot NKKs eller medlemsklubbens lover)
- Reaksjonsformer står i vedtektene

Appellutvalget

- Behandler klager på vedtak om disiplinære reaksjoner fattet av disiplinærkomite eller medlemsklubb

Hovedstyrets oppgaver

- Drive strategisk ledelse av NKK mellom RS
- Opptak eller opphør av medlemsklubber
- Bevilge tilskudd til regioner

- Fastsette regler, bestemmelser og instruksjoner
- Autorisere dommere, evt avautorisere
- Oppnevne utvalg
- Godkjenne terminlister
- Avgjøre søknader

NB! Den som oppnevner et organ, skal få rapportene fra organet: styrets årsmelding skal gå til årsmøtet eller RS, en komite nedsatt av styret skal rapportere til styret.

NKK-regionenes oppgaver

- Samarbeidsforum for hundeklubber
- Fremme muligheter for aktivitet med hund
- Øke aktivitet blant lokale klubber
- Fokus på etablering av felles aktiviteter mellom flere klubber
- Informasjonsarbeid
- Kontakt med lokale myndigheter
- Koordinere aktiviteter og kurs i området

Tillitsverv i hundeklubber og andre organisasjoner:

Styret

Styret skal være et collegium med visse oppgaver, plikter og ansvar. Det er et lederteam med spennende og lærerike utfordringer. Styrearbeid er politisk arbeid.

Styret i klubben er gitt fullmakt til å lede arbeidet i klubben mellom årsmøtene, og bør få utøve sin ledelse uten så mye uro. Er ikke medlemmene tilfreds med styrets politikk eller arbeid, skal dette komme til uttrykk gjennom tillit og valg på årsmøtet.

Styrets plikter:

- Å lede klubben i samsvar med lover og vedtekter
- Å lede klubben slik at medlemmenes interesser ivaretas på en best mulig måte
- Det er opp mot disse krav og forpliktelser at styrets virksomhet skal vurderes. Styret «stilles til ansvar»

Styremedlemmene må:

- Kunne fungere sammen som et team
- Ha variert og utfyllende erfaringsbakgrunn
- Ha kunnskapsbredde
- Ha tid og interesse til og for vervet
- Vise engasjement
- Sette seg inn i sakene
- Våge å ta upopulære avgjørelser

At styremedlemmene har variert kunnskap og kompetanse er det viktigste! For å få det, kan det være lurt med ulik alderssammensetning, kjønnsmessig fordeling, representanter fra ulike miljøer/aktiviteter, rimelig overlapping. Men i seg selv er ikke disse kriteriene verdt noe, og bør være fleksible. Det er kunnskapen til styret som helhet som er det viktige! Viktig med fornuft. Ikke hiv ut de beste og mest motiverte fordi reglene sier at de ikke får sitte lenger enn en viss tid eller fordi de ikke tilhører en bestemt gruppe.

Ansvar for helheten er en del av det organisasjonsmessige ansvaret til styret. Dvs at noen er sterke på et område, andre på et annet. Til sammen har styret kunnskaper og blir sterke og kompetente.

Det er tendens til at styremedlemmer oppfatter seg som – eller blir oppfattet som – representanter for spesielle grupper eller aktiviteter. Det kan være en sperre for at styret tar sitt ansvar for helheten alvorlig.

Styrets arbeid:

- Være ansvarlig for driften mellom årsmøtene
- Påse at lover blir fulgt
- Påse at årsmøtevedtak følges
- Påse at langsiktig policy følges
- Fatte beslutninger
- Arbeide ut fra organisasjonens mål og langsiktige interesser
- Fremme organisasjonens interesser, ikke egne særinteresser
- Forvalte klubbens ressurser
- Ikke være for opptatt av detaljer
- Delegere. Aktiviser/engasjer medlemmer. Særlig til å være ansvarlig for sosiale tiltak. Styret kan justere forslag fra dem litt, men ikke overstyre.

Det er ikke sånn at alle saker som kommer skriftlig til styret må behandles. Styret skal f.eks. *ikke* behandle krangel mellom enkeltmedlemmer selv om konflikten fremmes som sak av medlemmer. Det er ikke hjemmel for å behandle dette. Saken skal avvises av sekretær eller den som mottar klubbens post, og ikke gå videre til styret. Mange sier stygge ting om andre på f.eks. Facebook. Dette vedkommer ikke klubben/styret. Det skal være hjemmel for saker som går til styret. Dersom et medlem eller oppdretter sier noe stygt om en annen eller en annens hunder, har det ingenting med klubben å gjøre.

Styret må

- ha en adressat
- overlate organiseringen av arbeidet til lederen
- tillate interne eksperimenter og feiling, stimulere kreativ aktivitet
- Styrets medlemmer må stille seg til disposisjon som samtalepartnere, konsulenter og ressurspersoner.
- Det må være legitimt med kontakt mellom styremedlemmene også utenom møtene. Styret må gjøre seg kjent med organisasjonen, og få vite hvilke tanker, holdninger og følelser som finnes.
- Styret må bruke tid til å målanalysere, tenke gjennom hva formålsparagrafen og virksomhetsplanen betyr for den daglige innsatsen.

Det er lurt å avse et styremøte til å gå grundig gjennom vedtektene, punkt for punkt. Se hva som ligger der av muligheter og oppgaver.

Et godt liv er ikke et liv uten konflikter. Heller ikke et godt styrearbeid. Et styre hvor medlemmene hele tiden er helt enige, vil ikke kunne skape inspirasjon og dynamikk. Saklig uenighet kan ofte være en fordel og en styrke, og må ikke sees på som utslag av manglende lojalitet. Der alle tenker likt – tenker ingen nytt!

I alle tvister og konflikter som berører flere parter, innhent synspunkt fra den annen part før vedtak fattes.

Styret skal sørge for å bruke riktig mengde ressurser på ulike virksomheter. Balansere, prioritere og fordele. Ha et system på hvordan det skal gjøres. Når det dukker opp noe uventet, må planene revideres. Lære å bruke riktig mengde fokus til

riktig tid for å holde målet klart. God informasjon sånn at alle trekker sammen, og at målet ikke forsvinner i uvesentligheter.

Det er de som oppnevner et organ som bestemmer hva organet skal gjøre, og kan også endre beslutningen. F.eks. oppnevner årsmøtet styret, og bestemmer over det. Styret oppnevner komiteer og utvalg, og bestemmer over disse. De som er oppnevnt, skal rapportere til de som har oppnevnt dem.

Klubbens medlemmer har ansvar for å ikke forstyrre styret hele tiden med bagateller, sånn at det mister fokus. Der medlemmene har anledning til å «støye» og spørre, er på årsmøtet. Årsmøtet skal være et viktig forum.

Kompensasjon

- Dersom styret kommer i retten, er det Aksjeloven det blir målt mot, selv om klubben ikke er et aksjeselskap
- Overskudd i et aksjeselskap fordeles normalt ut på medlemmene
- Overskudd i en ideell organisasjon pløyes tilbake til organisasjonen for å skape nye aktiviteter
- I ideelle organisasjoner er styreverv å betrakte som ideelt arbeid
- Styremedlemmer honoreres ikke!
- Faktiske utgifter bør dekkes.

Etikk

- Etikk er gresk, og betyr skikk
- Normer og verdier som skal styre våre handlinger med sikte på rett og galt, godt og ondt
- Skal gjelde for moralsk riktig og god atferd
- Moral: personlige nyanser/oppfatninger varierer litt
- De tillitsvalgte etikk går på forpliktelser, ansvar, oppførsel og atferd, ikke bare i klubben, men også utenfor.

Framtiden for alle hundeklubber avhenger av medlemmenes, og spesielt de tillitsvalgte, etiske nivå.

Aktsomhetsregler:

- Etiske regler og normer skal bidra til å bevare tillitsvalgte anseelse
- Dette stiller visse krav til de tillitsvalgte som er høyere enn for vanlige medlemmer.

Egenskaper hos tillitsvalgte:

- Interesse for hund og hundesport
- Må ikke markedsføre meninger som bryter med klubb eller NKKs målsetninger og arbeid
- Må selv ha et uklanderlig hundehold (et absolutt krav til tillitsvalgte)!

Ytringsfriheten

Skal jeg si alt jeg mener – eller skal jeg mene alt jeg sier?

Ytringsfrihet er en avledning av tankefrihet, og er en rettighet som innebærer friheten til å ha egne meninger, til å motta og gi informasjon uten innblanding.

Saksgang

Saksgang må aldri foregå på nettet. Heller ikke på mail. *Debatten* er noe av det viktigste som skjer under saksbehandlingen.

Mail er en framsendelsesmåte, men ikke for diskusjoner. Det brukes lettere sårende uttrykk enn om man hadde snakket sammen, særlig hvis de sendes en og en. Møte i gruppa virker gruppedannende, skaper fellesskap. Mail er derimot en dårlig saksbehandlingsmåte.

Skype er bedre enn mail. Men det aller beste er å sitte sammen, se hverandre i øynene for å få dialog. Se kroppsspråk og mimikk hos hverandre.

Taushetsplikt

Det er ingen lovfestet bestemmelse om taushetsplikt i frivillige organisasjoner. Det er opp til klubben å belegge saker som kan skade personers anseelse med konfidensialitet. Det styremedlemmer underskriver, er at disse spillereglene skal overholdes.

Styret skal stoppe ryktespredning. Reelle etterrettelige saker har styret plikt til å ta tak i. Sladder og rykter gir splittelse og dårlig organisasjonskultur med mangel på tillit.

Styremedlemmene forholder seg solidarisk til styret. Eneste unntaket er dersom man har brukt reservasjonsmuligheten ved å ta protokolltilførsel. Å reservere seg bør skje meget sjeldent. Flertallet skal binde mindretallet. Mindretallet skal være bundet av flertallet. Det er dette som er å være solidarisk i styret.

Åpen organisasjonsstruktur

I ideelle organisasjoner drevet av mennesker som bruker sin fritid, er det viktig for trivsel og tillit at det er åpen dialog.

Positiv tankekultur er det beste virkemiddelet for å få folk til å ta et tak for fellesskapet. Styret er forbilde og bygger opp trender. Styret må derfor være bevisst på sitt ansvar.

Protokolltilførsel - reservasjon

- Et styremedlem har plikt til å gjøre seg opp en mening i en sak
- Et styremedlem som ikke kan gi sin tilslutning til den konklusjon flertallet trekker, har rett til å få sin oppfatning, både begrunnelse og konklusjon, ført til protokolls. (protokolltilførsel). Dette må skje under møtet, før protokoll skrives, ikke etterpå.
- Styrets medlemmer kan bare stilles til ansvar for sine vedtak ut fra hva de hadde kjennskap til eller kunne antas å ha kjennskap til (premissene)

Flertallet binder mindretallet kollektivt. Man har rett til å reservere seg mot konsekvenser, men i ettertid holder det ikke med «vedtaket ble truffet mot én stemme». Det må være en formell protokolltilførsel med navn, begrunnelse og konklusjon.

Økonomisk ansvar

Styret har fullstendig økonomisk ansvar mellom årsmøtene. Når Årsmøtet godkjenner regnskapet, blir styret ansvarsfrittatt. I prinsippet hefter styremedlemmene med sin personlige formue dersom de handler uforsvarlig.

Hvis man som styremedlem har reservert seg gjennom protokolltilførsel, svarer man normalt ikke for styreflertallet hverken rettslig eller økonomisk. Regelen er endret.

Funksjoner i styret

Leder

- Er klubbens første tillitsvalgt
- Må være tydelig
- Er frontfigur og samlende midtpunkt uten å fokusere for mye på egen person
- Administrere virksomheten slik at flest mulig medlemmer blir engasjert
- Leder bør ikke ha for mange faste oppgaver. Må ha frihet til å ta det som trengs underveis. Være et sikkerhetsnett
- Behandle saker og besvare brev så fort som mulig
- Skal fordele oppgaver internt i styret
- Innkalle til styremøter (selv om oppgaven er delegert til sekretær, ligger ansvaret hos leder)
- Må ha klar arbeidsfordeling med sekretær, slik at sakene fortløpende blir fulgt opp
- Skal lede styremøter. Være tydelig på konklusjonene
- Skal lede sammenkomster (dvs åpne og ønske velkommen, deretter overlate ledelsen til den aktuelle komiteen), jvf punktet om å være frontfigur
- Delegere myndighet og oppgaver

Leder kan være en «flaskehals» dersom vedkommende ikke er tydelig eller ikke fordeler oppgaver, eller ikke innkaller til møter. Dersom leder ikke gjør dette, kan det gå ut over motivasjonen hos de andre. Leder kan lamme virksomheten fullstendig med passivitet overfor de andre i styret.

Nestleder

- Kan bli nødt til å overta ledervervet på kort varsel
- Leder klubben i leders fravær
- Derfor viktig at nestleder er best mulig orientert om de ulike sakene klubben arbeider med.

Sekretær

- Iblant velger årsmøtet sekretær og kasserer. Andre ganger velger årsmøtet styremedlemmer, og styret konstituerer seg da selv.

- Dersom styret konstituerer seg selv, er det mulig å gå utenfor styret for å finne en dyktig sekretær. Vedkommende er da selvsagt ikke selv medlem av styret.
- Sekretær fører protokoll og arkiverer og skriver referat til medlemsblad
- Sekretær er ansvarlig for korrespondansene i samråd med leder
- Sekretær utarbeider rapporter og årsberetning
- Sekretær tilrettelegger og sørger for innkalling til møter

Kasserer

- Iblant velges kasserer av årsmøtet. Andre ganger konstituerer styret seg selv
- Det er også mulig å oppnevne en regnskapsfører som ikke er med i styret
- Kasserer skal holde orden på klubbens økonomi
- Kasserer skal ha oversikt over klubbens økonomiske situasjon
- Kasserer skal svare på spørsmål om økonomi
- Kasserer skal føre regnskap

Styremedlemmer

- Skal delta i ledelsen av klubben
- Skal utøve delegerte oppgaver
- Skal vise kreativitet i styrearbeidet
- Skal belyse saker, argumentere og konkludere

Vararepresentanter

- Bør innkalles til alle møtene
- Skal holde seg ajour, ha tilgang på alt
- Har vanligvis talerett på møtene, men har ikke stemmerett hvis styret er fulltallig.
- Varamedlem trer inn i styret med stemmerett ved forfall fra styremedlem. Hvis ikke annet er angitt, bør det være den av varamedlemmene som fikk flest stemmer under valget som er 1. vararepresentant, og som trer inn i styret først.
- Hvis klubben har fysiske møter, kan det være at det ikke er økonomi til å innkalle vararepresentantene dersom styret er fulltallig. Men ellers er det viktig at de er med.
- Varaplass er testplass for å se om vedkommende er et godt styremedlem

Råd og utvalg oppnevnt av styret

- Gjelder bl.a. utstillingskomite, sunnhetsutvalg, avlsråd
- Styret gir mandat
- Styret skal få rapporter fra utvalgene
- Styret kan korrigere utvalgets beslutninger

Råd og utvalg oppnevnt av Årsmøtet

- Gjelder bl.a. valgkomite og kontrollutvalg
- Styret skal ikke blande seg inn i slike komiteers arbeid
- Disse får sine mandat av årsmøtet
- De skal rapportere direkte til Årsmøtet
- Styret har ingenting med valgkomiteen å gjøre!
- Dersom det er konflikt i valgkomiteen, er de nødt til å ordne opp selv. Styret kan ikke involvere seg.

Styrets arbeid

Hva er protokoll?

Protokollen skal ha klart formulerte vedtak som gir klare henvisninger til hvem som skal gjøre hva og når, og hvordan det som er vedtatt skal finansieres.

- Føres fra alle møter
- Skal framgå hva som ble behandlet
- Skal framgå tydelig hva som ble vedtatt
- Skal framgå tydelig hvem som skal gjøre hva
- Skal være kort og konsis, med en kort beskrivelse av saken. Protokoll skal være et oppslagsverk for ettertiden, og må derfor være lett å forstå også etter lang tid.
- I en protokoll skal det ikke refereres fra debatten (det kan man i et referat)
- Angi saksnummer
- Gjengi gjerne referanse til hvem som reiste saken (brev, dato), deretter premisser (fakta), vedtak, og angivelse av videre saksbehandling (hva skal gjøres, når, av hvem, hvordan dekkes kostnader)
- Protokollen skal være tilgjengelig for medlemmene
- Protokoll skal være objektiv og absolutt korrekt, og ikke farget av sekretærens personlige oppfatning
- Protokoll skal ikke farges av synspunkter eller sympati/antipati
- Godkjenning av protokoll skal skje på neste styremøte, og skal være fast sak på sakslista
- Protokoll skal være underskrevet av alle som var med på møtet (bruk gjerne digital signatur)

Første utkast til protokoll bør sendes umiddelbart etter møtet via mail til alle i styret. Svarfrist på tilbakemeldinger skal være kort, 2-3 dager. Protokoll skal godkjennes på neste styremøte, som en av de første sakene. Det kalles «utkast» helt til det er endelig godkjent. Protokoll kan godkjennes med eller uten merknader. Den skal signeres av alle som var med på møtet. Først etter at den er godkjent og underskrevet av alle, heter det «protokoll» og er gyldig.

Råd for protokollføring

- Skal printes ut på papir, ikke bli liggende på PCen
- Angi type møte, dato og sted, saksnummer
- Hvem var tilstede, hvem hadde meldt forfall. Ta også med hvem som ikke hadde møtt (dvs uten å ha meldt forfall)
- Angi saken i overskriften
- Beskriv saken
- Beskriv premisser
- Skriv vedtaket

Arkivering

- Styrets protokoller skal arkiveres for alltid
- Brev skal arkiveres i en periode
- Rundskriv – vurdere viktigheten
- Rapporter skal arkiveres, men vurdere hvor lenge ut fra viktigheten

- Arkivet tilhører klubben som helhet. Skal stå til disposisjon for styret og for medlemmer som har bruk for det.

Årsberetning

- Dette er styrets årsmelding
- Normalt at den gjelder for et kalenderår
- Er en melding om klubbens virksomhet
- Utarbeides av leder og sekretær
- Skal behandles på styremøte
- Skal underskrives av hele styret
- Legges fram til godkjenning på Årsmøtet
- Når Årsmøtet har vedtatt årsberetningen, er styret fritatt for ansvar for perioden. Da er det klubben ved årsmøtet som har overtatt ansvaret

Årsberetningen bør inneholde

- Navn på styremedlemmer og sammensetning
- Tillitsvalgte og utvalgsmedlemmer
- Antall møter
- Medlemstall. Ta også med fjorårets medlemstall slik at det framgår om det er vekst
- Økonomi
- Klubbarbeid og saker som har en dimensjon stor nok til at de forsvarer en plass i årsberetningen
- Kontakt utad
- Konklusjon/oppsummering
- Skal totalt sett gi et helhetlig bilde av arbeidet i klubben

Økonomi

Klubbens konto

- Det er meget viktig at det er mer enn en person i styret som har disposisjonsrett over kontoen. Hvis ikke står man der dersom det skjer noe med kasserer. Da kreves det ekstraordinært årsmøte for å få tilgang til kontoen. I allefall må leder ha innsynsrett til kontoen.
- Det finnes en slags styreforsikring, men uvisst hvor mye det har for seg ved normal drift. Kanskje mest aktuelt ved stor drift
- Det bør være krav om originale bilag/kvitteringer for det som skal betales
- I tillegg bør det være skikkelig redegjørelse

Kassabok

- Føres fortløpende av kasserer
- Skal gjengi alle inn- og utbetalinger
- Bilagsnummer
- Bilag bør så langt som mulig være som originalbilag, sånn at det ikke risikeres noen framtidig mistro-situasjon

Årsregnskap

- Dvs kostnadene ved årsberetningen
- Status over klubbens eiendeler og gjeld
- Behandles og godkjennes av styret

- Revidert av revisor (dvs bekreftelse på at klubben har drevet sånn som årsmøtet har bestemt)
- Når regnskap er godkjent av Årsmøtet, er styret ansvarsfritt for perioden

Revisor

- Er valgt av Årsmøtet
- Skal kontrollere regnskap med bilag
- Skal være en intern kontrollinstans, sjekke at lover og forskrifter er fulgt
- Skal kunne dokumentere overfor Årsmøtet at klubben har vært drevet i i forhold til formålet
- Revisor skal ha tilgang til styrets protokoller

Revisor må fortløpende få tilsendt styreprotokollene for å kunne kontrollere det styret gjør.

Overordnede planer

- For å nå mål, må en ta styring
- Planer er styringsverktøy, og skal inneholde prioritering

Hvorfor trenger vi styringsverktøy?

- Gjennom valg av planer, får medlemmene mulighet til engasjement og innflytelse
- Styret får mål å strekke seg etter
- Vi blir mindre sårbare når nye mennesker overtar
- Gir retningslinjer å prioritere etter
- Forhåndsgodkjenning ved større tiltak
- Pengestrømmen blir mer forutsigbar

Ulike planer

1. Langtidsplan (eks 3 år) er strategisk planlegging med prinsipielle deler
2. Årsplan er for 1 år legges utfra strategier.

Når 1 år er gått, justeres langtidsplanen, sånn at den alltid er for 3 år

Planer skal inneholde

- Analyse av nåsituasjonen
- Målsetning

- Valg av virkemidler
- Gjennomføring og kontroll

Viktige tips for Årsplan

- Skriv kort
- Vær konkret
- Ikke bland mål og tiltak
- Ikke for omfattende
- Prioriteringsrekkefølge
- Tidsplan

Økonomistyring forutsetter planer

- Budsjettet er prislappen på planene våre
- Planer og mål gir noe å styre økonomien etter
- Løpende regnskapsoversikt
- Utviklingen kan kontrolleres

Møteledelse på Årsmøtet

- Det er ordstyrers oppgave å få avviklet møtet korrekt
- Må være trygg på hva som er riktig
- Må ha godt kjenskap til sakene
- Må være saklig
- Meget viktig at ordstyrer kan regler og rekkefølger ved avstemning, og forstår konsekvenser av vedtak
- Ordstyrer skal kunne rydde i forslagene før avstemning, f.eks. ved å klare å se saker som er sammenfallende og foreslå å slå dem sammen på en måte som forslagsstillerne kan godta (alle forslag fra salen må alltid være skriftlige), og ved å se den beste rekkefølge av forslag som det skal stemmes over

Det betyr at styret må foreslå en kandidat til ordstyrervervet som kjenner lovverket og som de mener kan klare jobben. Styret må forberede denne kandidaten på de sakene som skal behandles, sånn at vedkommende kan sette seg inn i sakene på forhånd. Da kan kandidaten planlegge hvordan møtet kan avvikles på best måte. Det kan tenkes at Årsmøtet likevel vil velge en annen ordstyrer. Det må vi leve med.

- Kan leder være ordstyrer? Det kan være farlig fordi det er leders eget arbeid som skal behandles. Leder er alt for involvert i det som sakene omhandler, og er ikke nøytral. Leder skal dessuten kanskje redegjøre for saker, og får en dobbeltrolle dersom vedkommende også er ordstyrer. Leder bør ikke være ordstyrer.
- Selv om styrets ordstyrerkandidat er orientert om sakene på forhånd, er ikke denne personen personlig involvert slik leder ville vært

Gjennomføring av årsmøtet

- Sakslisten godkjennes. Rekkefølge kan endres dersom en sak får konsekvenser for en annen
- Sakene tas opp og legges fram
- Forslag til vedtak
- Ordet fritt, debatt
- Forslag til vedtak
- Strek settes

- Avstemning

Interimstyre

- Midlertidig styre dersom man ikke får valgt et styre
- Et forretningsministerium
- Bør bestå av 3 personer
- Har som oppgave å få klubben i normal gjenge så fort som mulig
- Ikke politiske vedtak
- Skal arrangere et ekstraordinært årsmøte som kun skal behandle det ekstraordinære

Valgkomité

- Sammensatt fra forskjellige miljø
- Velger sin egen leder (som skal innkalle til møter)
- Skal sikre at det foreligger gode forslag til kandidater
- Skal sikre at alle kandidater har sagt «ja»
- Valgkomiteen skal først spørre alle som er på valg om de ønsker gjenvalg (trenger likevel ikke å bli valgkomiteens kandidat)
- Valgkomiteen skal sørge for å skaffe et team med god kjemi seg i mellom, sånn at de kan samarbeide godt, og slik at teamet totalt sett har de rette kvalifikasjoner og kompetanse. Dette skal de på fritt grunnlag vurdere
- Hvis det er en kandidat som ikke passer inn i dette (f.eks. den som hadde vervet i forrige periode), skal ikke valgkomiteen ta med denne personen i sitt forslag. (Selv om denne personen ble spurt og sa ja til gjenvalg, er ikke valgkomiteen forpliktet til å foreslå vedkommende, og personen har ikke krav på å få vite at han/hun ikke vil bli foreslått av valgkomiteen).
- Det er meget viktig at valgkomiteen klarer å tenke sånn, slik at de kommer fram til et best mulig team. Dette er godt og uavhengig valgkomite-arbeid!
- Valgkomiteen kan ha ulike forslag til samme verv. Ved delt innstilling går flertallet for A, mindretallet for B. I verste fall har valgkomiteens medlemmer hver sine forslag (3 ulike).
- Valgkomiteen er ikke, og skal ikke være, objektiv. Dette er politikk.

Dersom medlemmer vil ha inn en bestemt annen person, må vedkommende være foreslått innen tidsfristen. Det gjør denne personen valgbar. Bare medlemmer som har betalt kontingent er forslagsberettiget og er valgbare.

- Valgkomiteen kan velge å stille seg bak innkomne forslag til kandidater, enten som eneste kandidater eller i tillegg til egne kandidater
- Valgkomiteen kan velge at medlemmets forslag skal stå uten støtte
- Valgkomiteen har en senere frist enn medlemmer. Det er fordi valgkomiteen skal kunne vurdere de innkomne kandidatene.

Gjennomføring av valg

- Tellekorps
- Forhåndsstemmer
- På stemmeseddelen skal det alltid stå hvem som er forslagsstiller, om det er valgkomiteen eller et navngitt medlem
- Benkeforslag er ikke tillatt dersom klubben har forhåndsstemmer

Lørdag morgen møttes en gjeng med shibafolk til kurs. Noen av ekipasjene var helt ferske, mens andre hadde fått premiering på prøver. Det var delt i to grupper, en med nybegynnere og en med videregående. Alle så frem til å lære mer om blodspor og ikke minst å jobbe sammen med hunden sin denne helgen.

Det viktigste når en går spor

I løpet av helgen fikk vi stadig påminnelser om hva som er det viktigste når en går spor; tempo og lineføring. Da blodspor er et simulert ettersøk etter skadet vilt er tempoet viktig. En vil komme frem til viltet raskt nok, men skytterens puls bør ikke øke betraktelig da det er vanskelig å treffe om en er andpusten og har høy puls.

Lineføringen er viktig fordi fører hele tiden må ha kontroll over og god kontakt med hunden. Fører skal alltid holde i lina og den skal være passe stram. Om den henger slakt, kan den feste seg i alt av kvister og steiner som ligger i veien.

Hvordan legge spor

Vi fikk en innføring i hvordan vi legger ut spor selv. Utstyr en trenger er blod, belønning til sporslutt, sele og sporline. Blod får en kjøpt enten hos slakter eller i butikk. Belønning kan være enten godis eller en del av et hjortevilt. Sporlina skal i følge prøvereglement være minst 5 meter og bør ikke være for lang da en lang line lettere hekter seg fast. Instruktørene anbefalte rundt 8-10 meter.

En begynner med å sparke opp litt i sporstart, deretter drypper en blod for hvert skritt en går. Etter 10-15 meter går en over til å dryppe kun annethvert skritt. Nybegynnere kan gjerne dryppe for hvert skritt de første sporene inntil hunden har skjønnet "greia". En må øke vanskelighetsgraden gradvis både med tanke på liggetid, lengde og momenter. Og selv om hunden er både flink og motivert er det viktig å "gå tilbake" og legge motivasjonsspor.

Motivasjonsspor er korte og enkle spor med få eller ingen momenter, hvor en er sikker på at hunden lykkes og finner sporslutt. Alle hunder, også veldig erfarne hunder bør gå motivasjonsspor iblant. Det er viktig at hunden er motivert for å spore blod og å finne sporslutt. Som i all annen trening er variasjon og motivasjon viktig.

Hvordan ser et prøvespor ut?

Et prøvespor er omtrent 600 meter langt og er lagt med ca 3 dl blod. Det skal inneholde fire vinkler, ett sårleie, ett blodopphold og ett blodopphold i forbindelse med en vinkel. Ved sporslutt ligger en del av et hjortevilt.

Hvordan var det på kurs?

Når flere mennesker samles om en felles interesse, med et felles mål om å ha det hyggelig sammen med hverandre og hunden sin så kan det jo ikke bli annet enn hyggelig. Likevel ble det enda bedre enn forventet. Vi hadde base på en gressplen ved et vann med skogen som rammet inn det hele. Lørdag holdt solen oss med selskap også.

Alle ekipasjene hadde en opplevelse av mestring, men jeg kan ikke fortelle for noen andre enn meg. Vi kom på kurs med lave forventninger til sporarbeidet og heller høye forventninger om veiledning. Min Kiyomi har gått spor som ei kråke i det siste. Det har vært vanskelig å stole på sporarbeidet hennes, hun har stresset og kavet mye.

Det første sporet vi gikk på lørdagen var et motivasjonsspor. Kiyomi viste meg at hun var verdt å stole på, mens instruktøren lurte på hvorfor jeg stod og holdt igjen hunden min når hun hadde full kontroll. Jeg innså at jeg måtte skjerpe meg og stole på henne. Neste spor klarte jeg å senke skuldrene og la henne jobbe. Dette sporet hadde ligget i solsteiken og mye av lukten var blitt borte. Kiyomi jobbet veldig godt hele veien og jeg var så enormt stolt og rørt da hun fant sporslutt. For en hund jeg har!

Søndag klarte jeg å senke skuldrene enda litt mer og bare "fulgte etter". Istedenfor sol hadde det regnet litt, noe som gjorde at det var enklere for hundene å spore. Dermed økte tempoet en del, og jeg fikk beskjed om at vi måtte bremse litt. Hun slo over på noe annet en gang, men var motivert for å spore videre når hun fikk beskjed om det.

Alt i alt en meget vellykket helg både med tanke på det hyggelige selskapet, de dyktige instruktørene, alt det nyttige vi lærte og at vi klarte å jobbe så godt sammen.

Anette Høgvoll og Kiyomi

Blodsporprøve i regi av Norsk Shibaklubb

Etter flere vellykkede blodsporkurs de siste årene avholdt NSK i juni i år klubbens første prøve. Eivind Mjærum åpnet gården sin i Hobøl for 9 ivrige ekipasjer - hvorav 4 shibaer. Lars Hjelmtvedt, som noen av dere sikkert husker som instruktør fra tidligere kurs, var dommer. Været var ikke like gjestmildt som vertskapet, og regnet pøste ned fra prøvestart til slutten av dagen. Omtrent det eneste som kunne avholdes i oppholdsvær var gruppefotograferingen før hjemreise.

Været stoppet imidlertid ikke hunder og førere. Resultatene bar preg av vanskelige forhold, men humøret holdt seg oppe hos samtlige. Av shibaene gikk Sushi, med fører Bent Jaabæk, inn til en sterk 2. premie. De andre shibaene måtte dessverre la skanken ligge igjen ute i skogen. Men de kommer nok sterkere tilbake ved neste anledning.

Gledelig var det at en 8 år gammel stabyhoun-tispe gikk inn til en 1. premie og samtidig sikret seg et Viltspor-championat!

Vi takker Eivind Mjærum og distriktskontakt Laila Nagel for et godt arrangement, og satser på at det blir en ny prøve i 2014.

Christen Ø. Johansen

Presentasjon av ny redaktør for Shib-a-visa samt ny valpeformidler i NSK.

Av Lone Filipsen

Det å få tak i frivillige til å påta seg oppgaver for NSK er bestandig forbunden med utfordringer for styret. Det er derfor med stor glede at vi i denne utgave av Shib-a-visa kan presentere både ny redaktør og ny valpeformidler.

Jeg fikk i oppdrag å forestå denne presentasjon, og kom frem til at et mail-basert intervju var løsningen. Må innrømme det var en oppgave jeg koste meg med, dels å utforme spørsmålene, og ikke minst å lese svarene. Håper leserne av Shib-a-visa får samme opplevelse.

Jeg vet, at det er med et samlet styre bak meg, at jeg hermed ønsker Janne Lannesskog og Olav Aga hjertelig lykke til med de forestående oppgaver som hhv. redaktør og valpeformidler.

SPØRSMÅLENE:

1. Fortell litt om deg selv og dine hunder.
 - mange år med Shiba? Andre raser?
 - dine hund/hunder
 - foretrukne «hundeaktiviteter»
2. Noen hevder hund blir som eier. Hva tenker du om det?
 - gjenkjenner du egen personlighet i dine hunder?
3. Hva er for deg de viktigste egenskaper ved dine hunder?
4. Kan du beskrive den «perfekte dag» for både deg og dine hunder?
5. Har du en eller flere «absolutt-kommandoer» til dine hunder?
 - såfremt du har, fungerer den/de tilfredsstillende?
6. At finne rett «bæsjeplass» er ofte komplisert for en Shiba.
 - har dine hunder lært seg selv at rote seg ut av buske og trær etter fullført oppgave?
7. Hvor sover dine hunder når ikke de ligger i din seng?
8. På en dårlig dag, hvor legger du luftturen med hundene?
 - lengst mulig bort fra folk?
 - i tettbygd strøk fordi du blir i godt humør av all oppmerksomhet hundene får?
 - uansett - hundenes glede på tur gjør en dårlig dag bedre?
9. Hender det når du handler til middag, at du handler litt ekstra kjøtt/fisk med tanke på det også skal være litt til hundene?
10. Uttrykket «et hundeliv» blir tradisjonelt brukt om et heller trassig liv.
 - hva tenker du om det?
11. Har du gjort deg tanker om hva som kan gjøres for at øke medlemsaktiviteten i klubben?
12. Annet du har lyst at formidle nu du er i gang?

Janne Lanesskog, ny redaktør for Shib-a-visa

Jeg er 37 år, har sammen med min samboer 2 jenter på 16 og 13 år; Marthe og Mia. Jeg arbeider som hjelpepleier ved en psykiatripost i Bergen kommune.

Vårt første møte med shiba var gjennom min arbeidskollega, Irene, som hadde valper hjemme. Etter å ha lest meg opp på all informasjon jeg kunne finne på nettet om rasen og deltatt på en «tirsdagstrening» med oppdretter Christen Lang, var det ikke vanskelig å bestemme seg for at dette var rette hunderasen for oss. I dag er vi forvert for hannen; «Noah» 5 år og tisper; «Sumi» 4 år. Vi eier også 2 tisper; «Foxy» 1 år og «Misako» 5 mnd, som vi har på for hos gode arbeidskolleger. Dette er valper etter tisperen vår, Sumi.

Sumi som poserer bare hun hører navnet sitt og elsker å være sentrum av oppmerksomhet (er jo tross alt norsk utstillings champion!! ☐) Også Noah da, som litt avventende skal studere og analysere enhver situasjon og nye mennesker på avstand, før han plutselig titter frem og «sier» «hallo!, er her jeg og!!» ☐<

Da vi først hadde bestemt oss for å bli «shibafolk» (som er tittelen våre naboer har gitt oss...) var det først og fremst for å ha en god turkamerat, selskap for barna når de kom hjem fra skolen og gleden over å ha hund i hverdagen. Første gang vi deltok på en utstilling med tisperen vår Sumi gikk hun videre til å konkurrere i BIS, og «da var det gjort!» Dette var jo knall gøy!! I dag blir det brukt mye tid på utstillingstrening, spesielt på våre 2 nye tisper.

2) Å se seg selv i sine hunder, er nok veldig vanlig...jeg blir for eksempel veldig påvirket av været (kanskje ikke så praktisk når jeg bor i Bergen....) og det kan jeg se i mine hunder også. Regner det ute, er det helt utrolig hvor godt de ligger i sofaen (jada, de ligger i sofaen ☐) og selv om det er langt forbi akseptabel «tissetid», når jeg omsider får lokket dem ut i gangen, åpner ytterdøren og de skuler ut på regnet, løper de heller inn i stuen og titter ut terrassedøren, for å se om det er «bedre vær» på den siden av huset.. ☐

Jeg pleier å si at jeg og mine hunder arbeider skiftarbeid. Siden det er jeg som har morgenturene med dem, vet de faktisk aldri når de skal starte dagen. Noen dager er det ut grytidlig, mens andre dager «sover en litt frempå». Dette er så godt innarbeidet at de sover frem til de hører at jeg rasler med hundebånd.

3) Tror det må være den «kule», avslappende og stolte væremåten deres. Fantastisk vakre er de også. Besøkende som kommer hjem til oss blir ofte svært forbauset over væremåten deres, da hundene fort finner roen etter de har fått hilst på de besøkende. Vi har vel alle opplevd «Fido» som skal hilse på deg, mens han snuser deg fra topp til tå og sleiker hver millimeter av deg ren. Dersom du er så syndig å reise deg igjen etter han omsider har funnet roen, starter det hele om igjen ☐

4) Først og fremst; flott vær!, fri fra jobben, litt niste, både til 2- og 4-bente, for så å gå en god tur. Destinasjonen er ikke så viktig, men det er mange flotte turmuligheter i Bergensområdet, som jeg gjerne bruker bybanen for å komme meg til.

5; Det må bli de vanlige som; Bli! når de kommer dryppende våte inn etter en tur og det er behov for å tørkes litt før de inntar sofaen....

Hannhunden vår var så fæl å snurre seg rundt lyktestolper når han var valp, så min bedre halvdel bestemte seg for at dette skulle han lære den lille villstyringen å vikle seg ut av selv...hmmm, må vel innrømme at jeg så dette som ett håpløst tilfelle...men, shiba er nå lærevillige, og etter kort tid fungerte dette supert! Så den dag i dag, 5 år etter, kan vi fremdeles si «rundt!» til ham, dersom han har gått rundt/satt seg fast i busker og kratt. Er også veldig greit, dersom vi ønsker at han skal gå på andre siden av oss, da stopper han opp, titter litt på oss og går rundt til rett side ☐

En annen grei kommando som egentlig er litt pinlig, da vi får en del rare blikk og lett fnising fra forbipasserende; er å telle. Ja telle, sånn 1-2-3.... hannhunder har det vel med å snuse som om de leter etter gull...og når hannhunden vår har snust på samme plass i en evighet og fremdeles ikke funnet ut om det er tispes i 12A eller 12C som har løpetid, da sier vi «Noah, nå teller jeg!» I det vi sier «2!!» får han det plutselig veldig travelt og du kan virkelig se at han trekker til seg siste sniffet slik at neseborene vibrerer. Innen vi sier «3!!» løfter han hodet og rusler videre ☐

6; De er veldig forskjellige der, tispene kan plutselig stoppe, midt i veien eller på et fortau og gjøre sitt fornødne der, som om «jeg er en shibadame, jeg nedlater meg ikke til å gå ut i grøften eller gjemme meg i noen busker»...Hannen derimot kan «gjøre seg klar» flere ganger, innta posisjonen med halve kroppen gjemt inn i en busk, før han plutselig ombestemmer seg «nei, forresten, dette var ikke the perfect spot! Likevel» 😊

7) For å være helt ærlig, sover de der de ønsker 😊 De har sine favorittsteder i stuen, på hver sin skinnfelle i sofaen. Om natten kan tispene legge seg i sengen vår, og bruke like mye plass som ett voksent menneske...

8) Vi har vel alle dager hvor vi er litt «utafor» og ikke ønsker å treffe på folk, men ut på tur må en jo, når en har hunder. Jeg har en fast rute som jeg velger å gå, på slike dager. Det er en fin skogstur hvor gevinsten ligger i enden av ruten. Her sitter vi oss på en stor sten og nyter den nydelige utsikten over havet. Innen vi er tilbake fra turen, er humøret mitt adskillig bedre og resten av dagen går lekende lett.

9) Hundene våre har svart belte i tigging...For dem er ofte middagen dagens høydepunkt, og da mener jeg middagen vår..de vet akkurat hvordan de skal stirre på oss for å få en smakebit, selv om vi i forkant av måltidet, høyt og tydelig proklamerer at tigging gir ingen resultater....

10) Her i huset er «ett hundeliv» drømmen! Spesielt en tidlig morgen, når en føler for noen timer ekstra under dynen, men vekkerklokken vil ikke gi seg å ringe, regnet plasker mot vindusruten og det ligger en shibajente, sammenkrøllet i fotenden...akkurat DA skulle jeg gjerne vært en hund ☺

11) Dersom du tenker på økt medlemsantall, er det vel å spre informasjon om klubben til nye shibaieiere. Tipse dem om klubbnettsiden og fordelene med å være medlem av klubben. Her får jeg legge hodet i bløt og jobbe med noen gode ideer fremover ☺

12) Først må jeg si at jeg føler meg beæret over å få denne sjansen til å prøve meg som redaktør av Shib-a-visa. Den har alltid vært ett høydepunkt i postkassa, og jeg håper jeg klarer å videreføre det gode arbeidet, som tidligere redaktør har gjort. Jeg setter pris på innspill og historier fra dere. Det er jo det som gjør det til en god avis! Gleder meg! ☺

God jul & godt nytt år! ønskes fra Noah, Sumi og Janne

Olav Aga, ny valpeformidler

1. Jeg fikk min første Shiba i 1993, Hidezakura av Enerhaugen (Zaku), han ble 10 år, når vi fikk han hadde vi en Akitahann. Det var gjennom Akitautstillingen jeg ble kjent med Shiba. I Shibaens tidlige år hadde vi ikke egen spesialutstilling og raseklubb, Akitaklubben arrangerte utstilling der Shibaen også fikk delta. Jeg har også hatt Pyreneisk Mastiff og Irish Softcoated Wheaten Terrier, men det er Shiba som er favotittrasen, selv om den første var meget spesiell i væremåte og gemytt.

Shibaen har utviklet seg veldig positivt gjennom årene, i forhold til slik den var tidligere.

I 2010 kom det igjen Shiba i huset, først Sho Kuro Ichiokasow av Enerhaugen (Shihan) og så Beni Goma Go av Enerhaugen (Yuujin). I 2012 kom Naichi av Enerhaugen (Kohaku), han ble dessverre påkjørt og drept av en

bil i høst, så nå har vi to hanner. De går fint sammen og er nokså avhengige av hverandre, men to helt forskjellige typer og personligheter.

Jeg har vært en del på utstilling, Shihan og Yuujin er begge N UCH. Jeg har gått på klikkerkurs med dem og i tillegg gått klikkertrenerkurs selv. Men ikke noe mer enn for hverdagslydighet. Jeg har også begynt med litt blodspor med dem, men favorittaktiviteten er skog- og fjelltur med to lykkelige og lojale turkamerater

2. Kan ikke si at jeg gjør det, men vi har stor felles glede av fjellturer. Setter jeg meg ned for å hvile har jeg som oftest to Shibaer sittende/liggende tett inntil meg. Det er klart at godbiter frister, men det er også nærheten og selskapet tror jeg. Shibaene liker seg på toppene, sitter jeg på en plass med god utsikt får jeg i alle fall selskap fort.

3. Oppriktig og ærlig glede hver gang jeg kommer hjem til dem, samme om jeg har vært borte en kort eller lang stund. At de er omgjengelige og sosiale, og kan være med meg både i byen og på bussen blant mye folk uten problemer.

4. En god skogs- eller fjelltur på noen timer, helst i godt vær. Men det gjør ingenting om det er dårlig vær, har en først kommet over dørterskelen og ut, da blir det som oftest en god tur uansett.

5. Jeg bruker ikke så mange kommandoer, «sitt» fungerer bra, Når vi går tur bruker jeg «snu», da vender de helt om og «gå frem» for å få de foran på skogs-/fjelltur og når jeg går på ski med de.

6. Mine kan lete lenge etter den rette plassen, men de roter seg ikke fast i busker og greiner. Under trær/busker er ofte en OK plass å gjøre fra seg.

7. Mine hunder sover ikke i seng eller sofa/stoler. De har bur som de ligger i, men med åpen dør, eller så ligger de på et pledd på gulvet. Når de har gått i buret skal de ha fred, buret skal være en plass de føler seg trygg og som de går inn i frivillig. Yuujin kan ligge i fanget og sove, han skal ha en del kvalitetstid ila dagen, og en time i fanget hører med.

8. Helst vekk fra folk i skogen eller fjellet.
- uansett - hundenes glede på tur gjør en dårlig dag bedre?

9. Kjøper fisk og koker til hundene innimellom, de får for med fisk i, men likevel har de godt av kokt laks eller sei innimellom, og de setter pris på kokt fisk. Har jeg noen rester av elgsteik kan det godt hende at den blir skåret i småbiter og brukt til godbiter.

10. Jeg mener «et hundeliv» er et godt liv, og folk som har hund har også et godt liv. Det finnes to typer hundegalskap, Rabies er den ene, den smitter både hund og folk og er farlig, men den kan det vaksineres mot. Den andre

typen hundegalskap rammer bare folk – og er uhelbredelig, jeg lider nok av den siste typen.

11. Det ligger mye ansvar på distriktskontaktene, men de skal ikke stå i veien for andre som vil bidra til felles aktiviteter. Alle bør kunne komme med forslag til aktiviteter av forskjellig art. DK-ene må spille på kunnskapene til medlemmene og engasjere dem til å bidra med det de kan. Det kan være kjentfolk på fellesturer, felles blodsportrening, agility, brukshundtrening.

12. Mye av hundeavlen i dag er masseproduksjon for å tjene penger, la ikke dette bli målet i shibaavlen. La det være en hobby for folk med levende interesse for Shiba.

Dersom noen spør meg om rasen og vil ha litt info er det som om du stikker hull på en sekk erter, det er vanskelig å stoppe. En bør ha god tid, for da kommer hele historien fra tidenes morgen og frem til der vi er i dag.

Vi har en urhund som er sunn og frisk. La oss holde på det og drive avl slik at rasen beholdes sunn og frisk, og med et godt gemytt. Jeg har sett Shibaer som glefset etter både dommer og handler på utstilling tidligere. Den utviklingen vi har hatt i rasen siden jeg ble kjent med den, er positiv på alle måter. Sunne og friske hunder med godt gemytt er den beste reklamen for rasen vår. La oss beholde den slik - en allsidig familie- og brukshund.

Ingrid Alice Kvitberg, ny distriktskontakt for Østlandet

Mitt navn er Ingrid Alice Kvitberg, og jeg tar nå over etter Laila Nagel som distriktskontakt på Østlandet. Jeg holder til i Uvdal, øverst i Numedal i Buskerud, i lag med min samboer Lars-Ole og vår sønn på 5 år.

Vi fikk vår første shiba i februar 2005, og siden har det ballet på seg, og vi er i dag de heldige eiere av fire shibaer. Birk på straks 9 år, Kiri på 7, Pippi på 5 og Lexi på 2 år. I tillegg har vi 3 norsk elghund grå, så det går mye i hund i denne heimen! I tillegg til de 7 hundene, har vi 3 hester.

Hovedinteressen her i hus er jakt og ettersøk. Birk er godkjent ettersøkshund, i tillegg er planen om at to av de andre også skal bli det snart. Alle hundene brukes i jakt, hovedsakelig storvilt. Vi har i tillegg Hardangervidda nesten rett utafør døra, så vi prøver å få til noen fine turer i løpet av året.

Utstilling er vi også litt interessert i, så det blir noen turer i løpet av året. Og ellers har jeg og Lexi også deltatt på et par agilitykurs.

Ring eller send mail hvis dere lurer på noe, og send meg gjerne forslag på aktiviteter vi kan ha på mail ☺

Etter fotokurs i NSKs regi: Solvor Nærland

Hvilket kamera/linser har du, og hvor lenge har du hatt utstyret? Jeg fikk kjøpe et brukt speilreflekskamera i vår, et Canon EOS 550 D. Sammen med kameraet fikk jeg kjøpe to linser, en Canon zoomlinse på 18 – 135 mm og en Sigma normalzoom på 17 – 50 mm.

Kommer du nå til å kjøpe nytt kamera eller nytt ekstrautstyr? Hvilket? Jeg er svært fornøyd med det kameraet jeg har, og har ingen planer om å bytte det ut. Derimot lot jeg meg i forbindelse med kurset friste til å kjøpe en Canon telezoom på 70 – 200 mm.

Hva var det beste tipset du fikk på kurset? En teknikk jeg lærte og seinere hatt glede av ved actionfotografering, er AI-Servo. Da fokuserer jeg på hunden og følger hundens bevegelser mens kameraet kontinuerlig fokuserer. Ved at jeg samtidig lar kameraet stå i «flerskudd», tas mange bilder etter hverandre. Det er kjempespennende å komme hjem og laste ned minnekortet for å sjekke om iallefall et av dem er vellykket

Hvor mye har du fotografert etter kurset? Tidligere i høst var det fremdeles lyst når jeg kom hjem fra jobb. Da var det en glede å ha med kamera på tur, og rett som det var dukket det opp en mulighet til å prøve det. Nå er det for mørkt når jeg kommer hjem. Eller så regner det. Jeg venter på snøen.

Hva er ditt beste tips til andre amatører? Hvis du ønsker å prøve deg på actionbilder, trenger du et speilreflekskamera. Gå gjerne på kurs for komme i gang og å å lære å bruke kameraets muligheter. Ta mange bilder! Slett alt som ikke er bra.

Hva er ditt beste bilde tatt etter kurset? Hundene viser en enorm glede på mange av de actionbildene jeg har tatt. Det gjør de også på det bildet jeg har plukket ut. Men i tillegg er det så flott å se på den funksjonen halene har i enorm fart.

Norsk Shibaklubb på Dogs4All

Helgen 16.-17. november gikk Dogs4All på Lillestrøm av stabelen. Dette er det største hundearrangementet i Norge, med en stor utstyrsmesse, hundeshow, oppvisninger, konkurranser og ulike aktiviteter.

Norsk Shibaklubb var også i år representert med en egen stand på rasetorget. I tillegg deltok vi i raseparaden med et knippe stolte shibaer - og for første gang i klubbens historie: en Kai!

Formålet med standen på rasetorget er først og fremst å vise frem rasene våre, og spre informasjon til potensielle valpekjøpere og andre interesserte. Og med over 18.000 besøkende innenfor dørene på Norges Varemesse i løpet av helgen burde potensialet være tilstede for å gjøre de japanske rasene litt bedre kjent blant hundeinteresserte nordmenn.

For oss som har sittet på stand de siste årene har det vært artig å se utviklingen. Stadig fler kommer innom standen med mye forhåndskunnskap om rasene, og med konkrete, relevante spørsmål. Det ble mange gode samtaler, og forhåpentligvis vil både klubbens valpeformidler og oppdrettere få merke økt interesse i ukene som kommer.

Det må også nevnes at vi i år, som i tidligere år, hadde en gjeng med ypperlige, firbeinte representanter på plass på stand. De sjarmerte både store og små tobeinte, og var særdeles tålmodige!

En stor takk til alle som hjalp til på stand, og som stakk innom for å slå av en prat.

Vi kommer enda sterkere tilbake neste år!

Christen Ø. Johansen

Hvordan endte jeg opp med en shiba...?

Sensommeren 2009 var en tøff periode for meg. Min nitten måneder gamle hovawart, Enyeto, måtte avlives på grunn av nyresvikt. De siste dagene dreide seg stort sett om å få i ham de forskjellige medisinene til ulike tidspunkt, og se hvordan han responderte. Han hadde et-par dager med positiv utvikling, før han ble fryktelig syk og hverken orket å sitte, ligge, spise eller drikke. Sorgen var stor, og tårene triller fremdeles når jeg tenker på den siste tiden.

Tiden etter at vi lot ham sovne for godt, ble fylt med potetgull, øl og spilling av Farmville på Facebook.

Min daværende samboer, Thomas, så seg lei på det, og dag kom han inn på det vi kalte datarommet og sa: "Du får finne deg en ny hund, du kan ikke sitte her inne og sørge i all evighet!" Det eneste kravet hen hadde var at neste hund skulle være liten nok til at han kunne bære ham under armen når han gikk langs båtripa (har noen forsøkt å bære en uvillig, sprellende hovawart under armen, mens en krampaktig forsøker å holde balansen langs en båtripe???). Neste krav kom fra ungdommene i huset: Det måtte bli en hannhund, og han skulle kalles Dude!

Å skulle velge en liten, eller mellomstor rase, så jeg som en utfordring. Jeg har alltid likt store hunder, og aldri sett for meg at jeg skulle ha en noe annet enn en stor hund. Målet var å finne en stor hund i liten kropp. Jeg satt meg ned ved pc'n, denne gang uten potetgull og øl, og gikk inn på Canis rasevelger. Der plottet jeg blant annet inn mellomstor rase, lite pelsstell, mulighet for lydighet og agility. Jeg endte opp med fem-seks forskjellige raser, og sammen med datteren min, Linn, gikk vi gjennom bilder av de forskjellige rasene. Linn falt pladask for bildene av shiba, og sammen leste vi om rasen. Jeg hadde aldri sett en shiba i virkeligheten.

Ønsket om en shiba var plutselig virkelig, og dette la jeg ut på Facebook. En kollega fortalte om en kamerat som hadde en shiba ved navn Snuppa, og arrangerte det slik at vi fikk møte henne. Snuppa var en uredd, selvstendig, liten shiba, som vi faktisk fikk låne med oss hjem! Vi var solgt! Men jeg var forberedt på å vente en stund til jeg fant "min" shiba, som skulle være en black and tan hanhund, siden hovawarten var det.

Neste fase var å finne en oppdretter. Bildene på internett ble styrende for valg av oppdretter - jeg valgte oppdretteren som i mine øyne hadde de peneste hundene. Jeg ønsker ikke å støte noen med dette utsagnet, men det var slik jeg endte opp med å ta kontakt med kennel Enerhaugen. Christen Lang kunne gjerne selge meg en valp... hvis han godkjente meg som fremtidig shibaeier etter å ha hilst på meg.

Jeg husker jeg tok fly til Bergen en tidlig høstmorgen. Da flyet tok av fra rullebanen i Rygge, og solen skinte på

oversiden av skyene, begynte tårene å trille - tenk at jeg snart skulle få hund igjen!

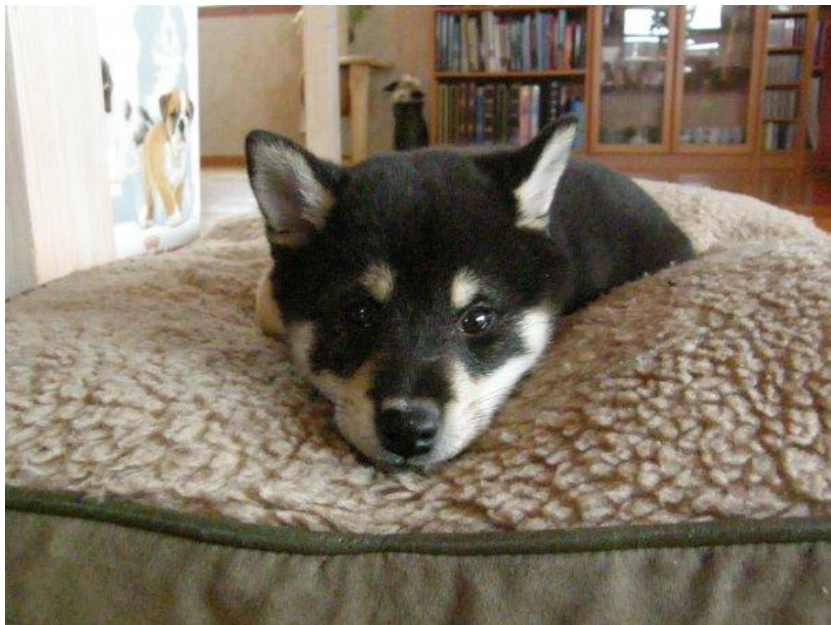
Jeg ble tatt veldig godt imot i Bergen. Kennel Enerhaugen hadde den gang et åtte uker gammelt valpekull, i tillegg til tre tisper og en hanhund. Overøst av masse shibakontakt var jeg i lykkerus! Jeg ble erklært som potensiell Enerhaugen-hunde-eier, og nå var det bare å vente på at min shiba skulle bli født.

29. oktober 2009 så Ryuukurokami av Enerhaugen dagens lys i Bergen. Jeg hadde i mellomtiden kommet i snakk med andre entusiastiske shibaeiere, og synes plutselig at Dude ble et "kleint" navn - alle de andre hundene hadde jo japanske navn med betydning. Jeg tok opp muligheten for å kalle valpen Kami, som en forkortelse av Ryuukurokami, men det ble lagt inn veto i hjemmet. Dude skulle og måtte det være!

Slik var starten på vårt liv med shiba. Jeg har mange ganger angret på valg av rase, for eksempel når Dude har bestemt seg for å gjøre noe helt annet enn det jeg har. Han var stjerne på valpekurset! Tok alle øvelser superraskt, lett å korrigere og utførte i høyt tempo. Så lenge han fant det morsomt og ikke begynte å kjede seg... Da var det graving i bakken, forstyrre andre hunder og så videre. På agilitybanen tok han øvelsene også kjapt. Og han var så rask at jeg stadig ble hengende etter. Men så fant han plutselig ut at mønet var et ypperlig sted å stoppe for å få den perfekte oversikt over hvor det var lettest å stikke av, og hvem han skulle leke med. For ikke å snakke om når han rullet seg i avføring fra dyr i skogen eller et eller annet råttent kadaver!

Men samtidig er denne selvstendigheten og lekenheten noe jeg beundrer i rasen! Måten han legger ned ørene på når han ønsker meg velkommen hjem, sammen med logringen med hele bakkdelen og brumlelyden han lager, gjør at jeg forelsker meg på nytt i ham hver dag! Jeg kan i dag ikke tenke meg et liv uten min beste venn og evige turkompis, Dude <3

Hilsen Hege

Litt om shibaens opprinnelse.

Av Christen Lang

Shiba er klassifisert av FCI som en primitiv rase av urhundstype i gruppe 5, sammen med de andre japanske nasjonale hunderasene og en del andre gamle hunderaser.

Innen zoologien er den Australske Dingoen, New Guinea syngesund også klassifisert som urhunder. Urhunder er ofte kalt Pariahunder, hundetyper som er utviklet ut fra naturlig seleksjon.

Primitive hunderaser, som shiba henspiller på meget gamle hundetyper som er lite forandret opp gjennom historien og som ligger nær opp til ulven genetisk. Karakteristikken får bare mening når den relateres til hundefamiliens lange utviklingshistorie fra ulven frem til våre dagers mangfold av raser med vidt forskjellig utseende, størrelse og atferd. I dag har vi mere enn 400 forskjellige hunderaser med en enorm variasjon i pels, farge, temperament og bruksegenskaper.

Allerede tidlig i historien har tam hundens opprinnelse vært diskutert og gjenstand for mange spekulasjoner. Flere teorier har vært fremsatt om dens opphav. Ulv kan pares med hund og få fertilt avkom. Gullsjakal kan også pares med hund, men avkommet blir da en hybrid. Det vil si at bare tispene fra en slik kryssing blir fertile.

Noen mener at ulven, sjakalen og tam hunden har en felles forfar og at hunden har utviklet seg på linje med de to andre til en spesiell undergruppe av hundefamilien. Andre mener at det er ulven som er denne felles forfaren og at alle hunder stammer fra den. Den siste teorien er vel i dag den som de fleste mener er mest sannsynlig. Mange teorier er også fremsatt om hvor hunden har oppstått. I dag er den mest vanlige oppfatningen om dette at det er skjedd i Eurasia.

De sør-Amerikanske hundedyrene er, med unntak av Coyoten som lever i sentral-Amerika og nord-Amerika, egne arter av hundefamilien. På grunn av store forskjeller i kromosomene kan disse ikke pares med hund og dette indikerer at de er en fjernere slektning som er blitt adskilt fra de andre hundedyrene tidlig i utviklingshistorien.

Teoriene om hundens opphav har vært basert på tidligere tiders antagelser, i dag har vi imidlertid fått bedre hjelpemidler til å undersøke påstandene. Bruk av molekylær biologi og DNA analyser gir oss i dag mulighet til å bevise om teoriene har noe for seg eller ikke. Ut fra disse metodene har forskere over

hele verden nå startet arbeidet med å kartlegge utviklingen av tamhundens historie og utvikling.

En gruppe forskere fra University of California i Los Angeles har kommet frem til at Canidene (hundefamilien) skilte seg fra sine andre nære slektninger så langt tilbake som for 50 millioner år siden. De mener at tamhunden har utviklet seg fra ulven, (*Canis familiaris lupus*) for 100 millioner år siden, men at det har foregått kryssninger mellom de to artene i lang tid etter dette.

En annen gruppe forskere fra det kongelige universitet for teknologi i Stockholm har fokusert sin forskning på hundens temning fra et vilt rovdyr til et menneske tilpasset tamdyr og når i utviklingen av dette har skjedd. Ut fra denne gruppens forskning kommer alle tamhundene fra 6 felles stammødre fra Øst-Asia. Disse går tilbake til for over 15 000 år siden. De mener å ha funnet en felles genpool for alle verdens tamhunder. Dette genet kalles mth-DNA, (mitokondrielt-DNA)

Forskjellige forskergrupper i Korea og i Japan har forsket spesielt på de asiatiske og japanske hundene og på deres opphav. En gruppe forskere ledet av professor Yuichi Tanabe har lagt grunnlag for et omfattende forskningsprosjekt om de japanske hundenes forfedre.

I følge denne gruppens har de japanske hundene kommet til landet i to store hovedpuljer. Den første så langt tilbake som til like etter siste istid. Den såkalte Glaciale perioden i Jordens historie. På den tiden var Japan og Korea forbundet med et landstykke som senere er sunket i havet. De mener de japanske hundene er beslektet med en senere innvandret pulje hunder som også kom til Japan fra den Koreanske halvøya i perioden for 1700 til 2300 år siden.

Tanabes studie har lagt grunnlag for en videre studie av dette. En annen gruppe ledet av professor Naohiko Okumura mener de har bevist at de japanske hundene har utviklet seg ved innavl på beslektede individer, og så ved blanding av disse med andre ubeslektede stammer. Innavlen har ført til at analysen av de forskjellige rasenes opphav er vanskelig å få klarhet i. En gruppe forskere sammensatt av forskere fra Korea og fra Japan har kommet frem til at alle de japanske hundene har en så stort genetisk variasjon at de må ha flere forskjellige hundeslekter som sine forfedre.

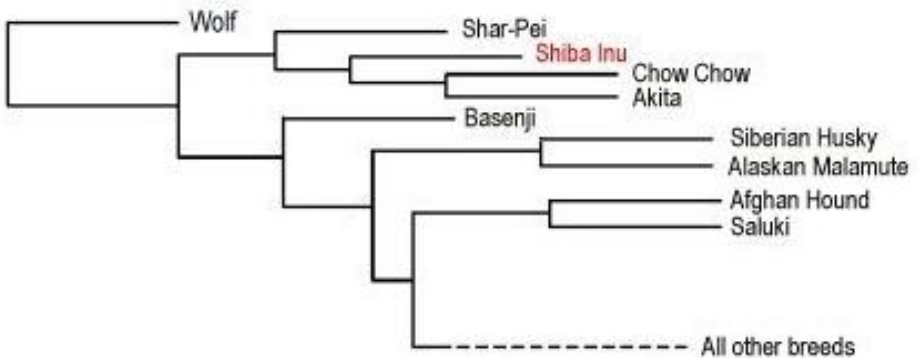
Alle studiene som er foretatt konkluderer med at det er den sibirske gråulven som må regnes som felles opphav. En nyere japansk studie konkluderer med at det finnes direkte bevis på at det er ulven som er stamfar.

Det fakta at alle nålevende hunderaser stammer fra ulven vil ikke derfor si at alle nålevende hunderaser har en ulvelignende genetikk eller atferd. På bakgrunn av den svært lange tiden hunden har vært tam og på menneskets kontroll med avlen har det utviklet seg en rekke menneskeskapt hunderaser ut fra forskjellige ønskede egenskaper med formål i å tjene mennesket. Noen av ulvens karakteristiske trekk er modifisert og til og med forsvunnet hos enkelte raser. I noen raser har arvelige sykdommer som for eksempel hårløshet blitt et rasespesifikt trekk på grunn av innavl på nært beslektede individer.

Edvard Trumler, kjent Østerrisk forsker på ulv, påpekte i sin tid at tamhunden har arvet noe av ulvens sosiale flokk adferd og at dette har gjort den mere tilpasningsdyktig til mennesket. Prisen for dette er at hunden har mistet noen av de egenskapene som en voksen ulv har. Dette gjelder spesielt raser som er blitt renavlet over en lang periode ut fra spesielle egenskaper eller utseende. Disse rasene har både mentalt og fysisk fjernet seg mest fra ulven.

Noe som går igjen hos noen av de menneskeskapt rasene er at de oppfører seg som en valp hele livet. Mens de mer primitive rasene endrer oppførsel etter som de modnes. Noen raser vil alltid sette seg logrende foran oss og slikke oss i munnviken hvis de får mulighet til det og vise en underdanig oppførsel. Dette er typisk valpeadferd hos ulven som den vokser av seg. Hos de primitive rasene vil denne adferden også forsvinne med alderen, men hos visse mere domestiserte raser varer atferden hele livet. De blir aldri «voksne». En ulv har en hjerne som er 20-25 prosent større en hos hund og en voksen ulv vil aldri bli tam på linje med en hund. Dens innebygde genetikk og atferd som voksent individ, er forskjellig fra hunden og dette er grunnen til at den beholder sin «ville» adferd selv om den er oppvokst og tilpasset mennesket.

I 2004 ble det utført en undersøkelse av forskere ved University of Washington i USA om genetiske strukturer hos hund. 424 hunder fra 85 forskjellige hunderaser fra hele verden ble undersøkt og resultatet var forbausende for mange. Undersøkelsen gikk ut på å finne rasenes genetiske likhet med ulven. Resultatet ble inndelt i 5 forskjellige grupper alt ettersom hvor nært de genetiske markørene var ulven. Gruppe 1 hadde den høyeste genetiske likheten. I denne gruppen befant Shiba seg som nr. 2 etter Shar Pei. Diagrammet under viser de undersøkte rasenes genetiske nærhet til ulven.

Moderne hunderaser viser at de har sitt genetiske materiale fra ulven. I tilfellet med den Koreanske Jindo som er i nær slekt med de japanske hundene viste undersøkelsen at denne hunden hadde gener fra minst to forskjellige øst - asiatiske ulvestammer. På bakgrunn av dette er det mulig å stille seg spørrende til om den japanske ulven, (nå utdødd) har ført videre noen av sine gener til de japanske hundene?

Hva vet vi så om den japanske ulven? Som nevnt tidligere har forfedrene til de japanske hundene kommet fra den Koreanske halvøya så langt tilbake som i forhistorisk tid da Japan og Korea var landfast. Det var 3 populasjoner av ulv i Japan på den tiden.

Den japanske ulven (*Canis lupus hodophylax*) som levde på øyene Honshu, Shikoku og Kyushu. I Japan er denne ulven kalt Honshu ulven.

Hokkaidoulven (*Canis lupus hattai*) levde på øyene Hokkaido, Sakhalin, Kamchatca og de sydlige Kurillene. Denne ulven var noe større enn Honshu ulven og ble kalt Ezo ulven (Ezo-okami)

Den Koreanske ulven (*Canis lupus coreanus*) levde på den Koreanske halvøya der den fortsatt finnes.

Alle disse ulvebestandene har sitt opphav i den Sibirske grå ulven som har spredt seg fra Eurasia til de arktiske områdene og videre derfra til Nord-Amerika. Det mest oppsiktsvekkende med de asiatiske ulvene er det tidlige tidspunktet i utviklingen de har skilt seg fra de andre ulvene på.

Det japanske navnet for ulv er Okami. Vi finner det i mange stedsnavn i Japan, som f.eks. Okamitaira, Okamizawa og Okami iwa.

Innenfor Shinto religionen som er den viktigste natur religionen i Japan finner vi innslag av ulven i mange seremonier i templene rundt om i landet. F.eks. i det viktige Mitsumine Jinja tempelet. Også innenfor kunst og litteratur finner vi ulven omtalt og beskrevet. Og som statuer og amuletter.

I motsetning til i Europa, der ulven er sett på som noe negativt og forbundet med uhygge og redsel i folketradisjonen, var ulven i Japansk folketradisjon fremstilt som en hjelper som ledet folk gjennom skogen og over fjellet. Den hjalp folk som hadde gått seg vill og varslet dem om kommende naturkatastrofer.

En historie forteller om en blind fløytespiller som hadde gått seg bort og som ble ledet i sikkerhet av en som han trodde var en jeger, men som det viste seg var en ulv.

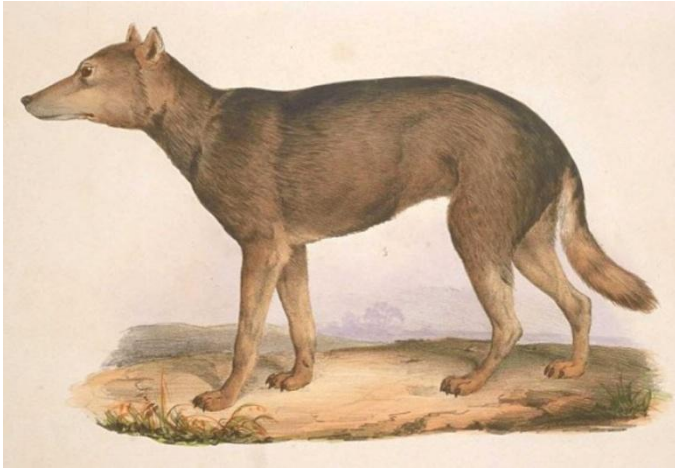
For japanerne var ulven selve symbolet på naturen. Den var ikke bare et dyr men også en metafor for fjellguden Yama No Kami og den representerte naturkreftene på godt og vondt. Som nevnt var ulven sett på som positiv i japansk folketradisjon. Men hvis ikke folk respekterte den = ulven (naturen) kunne den bli ond. Dette i følge en av de mest kjente ekspertene på den japanske ulven.

Etter en langvarig rabiesepidemi på slutten av 1800-tallet der neste hele landets ulvestamme ble utryddet, forandret japanerne sitt syn på ulven. De forbant den med sykdom og smitte og på bakgrunn av dette ble det drevet en intens jakt som tilslutt førte til at den ble utryddet. De to siste japanske ulvene vi vet om ble skutt i nærheten av Nara i 1905 og i Fukui i 1910. Ulven fra Nara befinner seg utstoppet på Naturhistoriske Museum i London.

Den japanske ulven var liten og spinkel og grå på farge. På bakgrunn av dette er det blitt stilt spørsmål om denne ulven var en ekte ulv. De eneste europeer

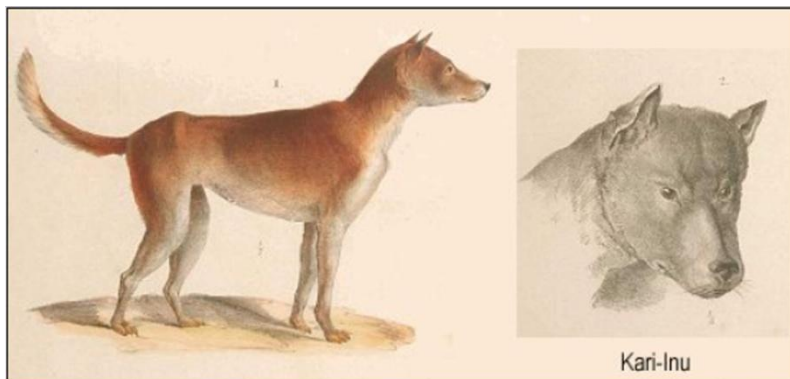
som har beskrevet den, er den nederlandske legen Franz Phillip Balthasar von Siebold (1796-1866) som beskriver den i sitt verk Fauna Japonica som ble utgitt på fransk i Leiden i Nederland i 1842.

Siebold beskriver ulven som finnes i fjellene og skogene i Japan. Han kaller den Jamainu = Fjellhund. Han beskriver den nøye, både størrelsen og anatomien. Han konkluderer med at den ikke kan være i slekt med den Nord-Amerikanske ulven. Det finnes også en tegning av Jamainu i Siebolds bok:

På bakgrunn av den japanske ulvens anatomi er det i den senere tid diskutert i Japan om dens opphav. En teori går ut på at den har utviklet seg fra prehistorisk tid og blitt mindre og lettere på grunn av leveforhold og de byttedyr den har jaktet på. En annen teori går ut på at den egentlig ikke var en ulv men en type vill fjellhund.

Hvis den japanske ulven ikke var en ulv må den ha vært en hund. Siebold var også den første europeer som har beskrevet de japanske hundene. (*Canis familiaris japonica*) I kapitlet Les Chiens på side 36 i boken sin beskriver han 3 typer japanske hunder. Jakthunder = Kari-inu eller No-inu. Gatehunder = Bawa inu eller Kai inu/Muken inu og Skjødehunder = Makura tsin, Suiken tsin eller Sjoken tsin. Tsin = hunder som er kommet fra Europa til Macao (Kina) og brakt videre derfra til Japan av portugiserne. Siebold viser tegninger av disse i boken

Han nevner også Ookame hunder, en type villhunder som lever i flokker i nærheten av landsbyene og som er en blanding av jakthundene og Jamainu. (Fjellhunden/den japanske ulven) Ookame-hundene var kjent som meget dyktige jegere. Dessverre har han ikke gitt noen informasjon om forskjellen mellom Ookame og Jamainu. Han sier imidlertid at japanerne mente at kjøttet fra Ookame hunden smaker godt, mens de ikke spiser kjøtt fra Jamainu da de mener det ikke er godt for helsen.

Siebold kommer med en del forklaringer om de forskjellige japanske hundenes opprinnelse. Jakthundene mener han har sitt opphav i hunder som ble brakt til landet av japanske jeger og fiskere som har reist til kysten av fastlandet (Korea /Kina) og tatt med seg hjem hunder derfra som opprinnelig stammet fra Sibir. Gatehundene blir beskrevet som en blanding av ville og halvville hunder som levde nær menneskene i landsbyene. Skjødehundene finner han det ikke verdt å nevne mye noe om. Han regner at de og gatehundene er degenererte bastarder.

I søket etter Shibaens forfedre er det noen som hevder at *Canis familiaris japonicus* kan være et spor. I boken *The Complete Shiba* av Maureen Atkinson refereres det til en (udokumentert) undersøkelse som mener at dette er Shibaens forfar. Men både Siebold og anerkjente zoologer som Temmink og Schiegel regner ikke *Canis familiaris japonicus* som en enhetlig rase og den kan derfor neppe være Shibaens forfar.

Siebolds beskriver hvordan gatehundene levde, i store flokker i nærheten av landsbyen. Som vokter og varsler, men også som en plage da de jaget og jaktet på bufeet. Beskrivelsen passer på hunder av lignende typer som levde i Kairo og i Konstantinopel og som er beskrevet av Alfred Brehm i 1847 i hans bok *Animal lives*. Brehm kaller disse hundene Paria hunder en betegnelse han sier kommer fra de britiske koloniherrene i India og som betegner eierløse gatehunder der. Slike flokker av halvville hunder finner vi i både Øst Europa og i deler av Sør Øst Asia. Betegnelsen Pariahund kommer opprinnelig fra Tamilsk og kan oversettes med villhunder/løshunder.

Utviklingen av hunden fra ulven tok mere en 100 000 år. I denne perioden har det vært en rekke overgangsformer mellom de to og mellom halvville og tamme hunder. Paria hunden kan gi oss informasjon om denne utviklingen. Dagens pariahunder omfatter primitive raser som dingo, basenji, korean jindo og caaen hund. De ekte pariahundene har trekk fra ulven, f.eks. noen av dem bjeffer ikke, de bare uler. Men ikke alle Pariahunder er urhunder. Det er en samlebetegnelse for ville og halvville hunder og en slik gruppe kan bestå av individer med forskjellig genetisk opphav.

Majoriteten av vitenskapsfolk mener i dag at den japanske ulven var en ekte ulv. Dette kan bare fastsettes ved DNA analyser og dette arbeidet foregår nå for fullt, men har ennå ikke gitt sikre resultater.

I 1959 ble det dannet en forening i Japan med formål å rekonstruere den gamle Jomon Shibaen. Foreningens navn er Shiba inu Hozonkai. = Shibaho. (også navnet på hunden de rekonstruerte)

Jomon Shibaen var en hund som kom til Japan for omkring 8000 år siden fra syd Kina via Taiwan og Ryuukyuu øygruppen. De kom sammen med en gruppe mennesker som skapte Jomon kulturen i Japan. Kulturen har sitt navn fra de mange funnene av keramikk fra denne perioden. Det er også funnet en rekke skjeletter av hunder fra samme periode og disse er svært lik skjeletter av dagens Shiba. Jomon Shibaen er beslektet med Yayoi hundene som kom fra Korea til Japan for ca. 1700 år siden. Denne hunden lignet også på dagens Shiba men var noe større.

I Europa og i Amerika er Shiba etter hvert blitt en kjent hunderase. Den moderne Shiba slik vi kjenner den i dag er sammensatt av 3 eller 4 linjer = de kommer fra forskjellige distrikter i Japan. Det vil si at Shiba som type har var spredt over hele landet da den moderne Shiba ble etablert. De 4 linjene/stammene er: Shinshuu shiba, Mino shiba, San'in shiba og Akita shiba. Den siste er en blanding av lokale hunder fra Akita provinsen og Shinshuu shibaen.

Da Shibaho startet rekonstruksjonen av Jomon Shibaen var det hunder fra Akita provinsen som ble brukt til dette. Målet var å avle frem hunder som lignet på den gamle Jomon hunden. For å få et innblikk i hvor godt dette har lyktes kan vi se på et foto av en Shibaho, under til venstre, og en rekonstruksjon av slik man forestiller seg at Jomon shibaen så ut, under til høyre

Shibaho har ikke bare ønsket å rekonstruere Jomon shibaen men også ønsket å linke denne til den japanske ulven. Se på foto av en Shibaho og sammenlign den med bilde av den japanske ulven (Jamainu), under til høyre fra Siebolds bok.

Det som skiller Jomon shibaen fra dagens shiba er to ting, for det første den flate stoppen og dernest den spinklere og lettere kroppen. Den flate stoppen hos Jomon shibaen er lik stoppen som vi finner hos den Japanske ulven og er en av de tingene som skiller denne fra den Nord-Amerikanske ulven.

Uansett om det viser seg at den japanske ulven er en ekte ulv eller ikke har de japanske oppdretterne av Shibaho fått frem en hund med samme type stopp. Ved å gjøre dette og ved Shibahos lettere kropp har de fått frem en hund som skiller seg fra den moderne Shiba slik vi kjenner den i dag.

Hunder fra Jomon perioden viser to forskjellige typer. Hundene fra den tidlige epoken har en flattere stopp en de hundene som det er funnet kranier av fra den senere epoken. Oppdretterne av Shibaho mener at hundene i den tidlige epoken er etterkommere av den japanske ulven.

På bakgrunn av nye DNA resultater vet vi i dag at de japanske hundene har flere forfedre. Både asiatiske hunder og ulver finnes blant forfedrene. Dette er dyr som er kommet til Japan i forskjellige perioder av historien og som har kommet til landet via forskjellige ruter. At den japanske ulven har sin rolle i stamtavlen er sannsynlig, mens det er mindre sannsynlig at hundene som Siebold beskriver, *Canis familiaris japonicus* er direkte involvert. De kan mere betraktes som nære slektninger som muligens har samme opphav.

I følge professor Tanabe kan man dele inn hundene i Japan og Nord Øst Asia i 3 grupper.

I gruppe 1 finner vi Hokkaido og hunder fra Ryuukyuu øyene.

I gruppe 2 finner vi San in Shiba, Japansk Tsusushima, de Koreanske hundene og hunder fra Sakhalin halvøya.

I gruppe 3 finner vi Akita, Kai, Kishu, Mikawa, Satsuma og Shinshuu og Mino Shiba.

Hundene i den første gruppen er de som er nærmest i slekt med Jomon shibaen og er de hundene som er mest opprinnelige. Hundene fra gruppe to er hunder som stammer fra hunder fra en noe senere perioden i Jomon epoken, Yayoi. Hundene i den siste gruppen er de som har fjernet seg mest fra Jomon hundene.

Som det fremkommer har dagens shiba gener fra minst to av disse gruppene. Shiba og de andre japanske rasene, samt hundene fra Korea er alle genetisk vell dokumentert og betegnelsen en primitiv opprinnelig hund er derfor en korrekt betegnelse på disse hundene.

Mye er allerede oppnådd ved bruk moderne metoder når det gjelder forskningen om de japanske hundenes opphav men mye er ennå uklart. En del

spørsmål håper vi at vi kan få belyst i fremtiden. For eksempel identiteten til den japanske ulven, Ookame hundens opprinnelse. Mer informasjon om Kai og mere informasjon om de hundene Siebold omtaler i sin bok.

Er Akita shiba en variant på linje med Mino shiba og de andre stammene som ligger til grunn for den moderne shibaen? Hvorfor var det hunder fra denne provinsen som ble brukt i rekonstruksjonen av Jomon shibaen Shibaho? Og en del andre ennå uløste spørsmål om shibaens opprinnelse.

Hundens historie er en del av menneskets historie. Når vi forsker på hund vil vi også få bedre innblikk i vår egen historie. Fremtidig DNA analyser vil gi mere viten om både menneskets og hundens helse, opphav og utvikling fra våre primitive forfedre frem til dagens moderne menneske og dagens mangfold av hunderaser/typer.

Kilder: The primitiv Shiba and the japanese wolf av : Dr Holger Funk
Japanese wolf, Part I av Brent Swancer.
National breeds of Japan av Brad Anderson.

Forfatteren vil rette en stor takk til Kent Mohan Kathiravelu for inspirasjon til å skrive om emnet og for hjelp til å finne stoff til artikkelen.

DANSK VINNER 2013:

BIR: DKCH KBHV09-13 DKKV09-13 NORDV12 KLBCH Yamazakura´s Fujiyama
BIM: NOCH DKCH NJV11 NV11 DKKV13 Ølenskjøld`s Geisha
Dommer: Gunnar Nymann

LIVET MED EN TROIKA

Av Gro Mandt

Det er en høstdag slik høsten skal være for oss som er vokst opp øst for Langfjella. Sola ødsler gull over vegetasjonen som er malt med bred, rødgyllen pensel, og palettens varmeste farger flammer langs fjellsidene – ekstra framhevet mot en bakgrunn av himmelens og havets komplementære blåfarger. Med andre ord er det en perfekt dag for langtur med bikkjene!

De firbeinte syntes å fornemme godværet – de ivret for å få på koblene, og matmor fylte lommene med godbiter. Vi startet i fin stil oppover den første motbakken, men så – der terrenget flatet ut - var det bråstopp. For der erfarte jeg at det ikke er enkelt å gå tur med tre egenrådige shibaer når båndtvangen skal overholdes. Med et kobbelt i hver hånd og ett i belte rundt livet stod jeg som fastlåst midt i turstien, med bikkjer som halte og dro i hver sin retning. Den ene hadde nesa langt inne i et kratt, den andre insisterte på å gå nedover en skråning, mens tredjemann halset mot en benk lengre framme - samtidig som matmor gjorde forgjeves forsøk å samle trossene og få alle til å gå i samme retning.

Det hele begynte med en løpetid – som så ofte i hundeverdenen. Himes storesøster Jun hadde fått løpetid, og siden hun bodde sammen med et par hannhunder som hun ikke var "forlovet" med, ble jeg utnevnt til reserve-matmor. Det var en ordening Hime og Jun var vant til - de hadde vært "på god labb" fra tidlig valpealder. Men så - etter noen måneder oppsto en ny løpetids-krise: Himes tantebarn – datteren til Jun - trengte også et "safehouse" langt

unna samboende hanner, og dermed var Troikaen – med andre ord en miniflokk - et faktum!

Med tre hunder i huset, regnet jeg med at det var duket for en del tilvenninger, selv om det var tydelig at mor og datter husket noen av rutinene i Hime-heimen fra tidligere liggebesøk. De visste at når matmor sa "på plass", vanket det godbit hvis de var raske til å komme, og i stua var det ofte rigget til finne-lek når de kom hjem fra tur. Derfor tok det ikke lang tid før de ble akklimatisert. For Hime derimot, var tilvenningen til en Troika litt av en utfordring. En og annen slektning på gjestevisitt i kortere perioder var greit nok, og en hyggelig avveksling for en enehund. Men frender på langtidsopphold – som dette etter hvert utviklet seg til – var en helt annen situasjon. Nå utgjorde de tre bikkjene som var samlet under ett tak, en flokk med alt det innebar av rangplassering og fordeling av rettigheter.

Mens de to gjestene bodde i en flokk til daglig, var flokktilværelsen en ny situasjon for Hime. I mesteparten av sitt sjuårige liv hadde hun vært enebarn og bestemt dagens rytme, med måltider, turgåing og soveplass. Nå måtte hun forholde seg til at Jun både var eldstemann i flokken – hele fire måneder eldre enn Hime selv – og at storesøsteren hadde en naturlig autoritet som flokkleder, med datteren som trofast støttespiller. Men Hime mente likevel at *hun* – Hime - var sjefen i dette spesielle reviret, og at det var *hun* som hadde førsteretten både når det gjaldt liggeplass i stua og ikke minst hvem som skulle sove i matmors seng. Himes frustrasjon ga seg imidlertid ikke mer drastiske utslag enn at hun sendte skjeve blikk til de to slektningene når hun syntes de tok seg vel mye til rette i heimen, hvoretter hun trakk seg tilbake til det varme badegulvet og furtet. Jun - som den suverene "førstedamen" hun var - tok ikke

annen notis av Himes misbilligende geberder enn at hun la seg bedre til rette i godstolen, tett fulgt av datteren.

Den stillferdige kappestriden ga seg tydeligst utslag i konkurransen om hvem som skulle sove i matmors seng. Når det nærmet seg sengetid, var det om å gjøre å være først til mølla. Både storesøster og tantebarn var mer frampå enn Hime. Vanligvis var det Jun som hadde – eller tok seg til - førstevalget. Med et fornøyd sukk la hun seg godt til rette ved matmors føtter. Tantebarnet fulgte etter, og med tilbedende, dypbrune mandeløyne innyndet hun seg til å ligge ved siden av matmor, helt oppe ved hodeputa. Dels betuttet, dels fornærmet bivånte Hime dette scenariet, og tuslet nedslått bort til kurven sin. Neste kveld var hun snar til å hoppe først opp i senga. Men det forhindret ikke de to gjestene fra å følge etter – så da ble det jo temmelig trangt for både matmor og bikkjer! Utover natta syntes imidlertid damene at matmor lå for urolig, og et par av dem ga opp og tok tilflukt i sine respektive kurver.

Slik småkiving til tross - troikaen var venner og vel forlikte, både innomhus og på tur. Selv om bikkjene helst ville gå sine egne, kronglete veier, godtok de etter hvert at matmor bestemte både retning og omfang av turene. På turstiene i nærområdet støtte vi ofte på andre turgåere, både med og uten hund, og de tre shibadamene hilste på høflig hundevis – med unntak av at masete hannhunder fikk klar beskjed om å holde seg unna. Skjønt – én av beilerne var alle tre jentene mer enn villige til å kommunisere med: en vakker Samojed-gutt som fikk matmor til å tenke på eventyret om Kvitebjørn Kong Valemon. Da var det om å gjøre at begge eierne tviholdt på sine respektive kobler: styrkeforholdet mellom én halv voksen Samojed og tre Shibaer var

omtrent det samme! At tiltrekningen var stor og gjensidig, erfarte vi seinere på dagen da vi gikk forbi huset til den hvitpelsede beileren. Der satt han på verandaen sin og gråt av lengsel, og de to løpske damene dro nesten armene av matmor for å komme nærmere sjarmøren. Nesten som Romeo og Julie i hundeverisjon? Her ble det imidlertid med avstandsforelskelsen.

Det som etter hvert ble største frustrasjonen (for matmor) på lufteturene våre, var imidlertid at de tre damene hadde forskjellige dovaner. Som oftest var det Hime som gjorde seg ferdig først. Hun smatt raskt opp i et kratt litt ovenfor vegen, og da hun lettet og fornøyd etter vel utført ærend, kom ned på stien igjen, syntes hun egentlig at turen kunne avsluttes. Men den gang ei! Både Jun og datteren hennes trengte mye lengre tid og mange tenkepauser og utprøvinger før de fant seg et passende sted. De snuste og sirklet, huket seg forsøksvis ned, men fortsatte med uforrettet sak. Både langt og lengre enn langt holdt de på, før tantebarnet endelig klarte å prestere. Storesøster derimot fortsatte å snuse og sirkle. Flere ganger så det ut som hun hadde funnet *stedet*. Hun sirklet rundt et titalls ganger og moet seg til – men så ... nei! Nytt søk begynte, og slik kunne hun holde på 5-6 ganger før hun ga opp og bestemte seg for å vente til neste luftetur. At alle tre skulle få gjort fra seg på én og samme tur var nærmest for et under å regne.

Etter dagens siste luftetur – selv om ikke alle tre hadde ”gjort kva gjerast skulle” – senket roen seg over Hime-heimen. Litt finne-lek og noe godt å bygge på, og så kollapset de i sofaen eller en av godstolene - inntil konkurransen om matmors seng begynte.

RAS- Rasespesifikke avlsstrategier.

Sunnhetsutvalget har i hele år jobbet med ras for klubbens raser. Frist for innsending av RAS til NKK er egentlig 1/1-14.

På grunn av forsinkelser har ikke Su kunnet legge frem et utkast for styret og klubbens medlemmer, og som Kristin Aukrust i NKK sier; Det er viktigere at dokumentene er godt forankret i klubbene, enn at de kommer til NKK innen oppgitt frist.

SU har søkt om, og fått, utsatt frist for levering til NKK, slik at vi kan legge alle dokumentene ut på høring blant medlemmene før de sendes til NKK.

Løshundjakt og kennelbesøk i Japan!

I fjor var jeg på tur til Japan med en gruppe fra Norge og Canada. Vi ble guidet av en japansk «shibadame» bosatt i Spania, Chieko. Det startet med Nippo-utstilling hvor det deltok ca 600 shibaer, et stort antall shikoku, noen få kaier og kishuer. At Nippo vektlegger andre ting enn FCI er helt klart, og bedømmelses-systemet er også helt annerledes. Utstillingen får eventuelt bli en annen artikkel.

Kanadierne driver et lite oppdrett av shikoku i Canada og en av dem skulle få være med Shigeru Kato, en japaner/australier, å jakte en dag. Hund i arbeid er alltid spennende. (Å løpe venstresvinger i utstillings-ringen er bare en liten del av hunderiet....) Jeg inviterte meg selv med, og etter 3-4 timers biltur ut fra Tokyo plukket vi opp broren til Shigeru Kato, som er snekker, men heller ville jakte enn å snekre den dagen (hørt den før?) og en Kishu hannhund som bodde hos denne broren. Hunden fungerte fint som både jakthund og familiehund. Japan har 6 jakthundraser som alle går under fellesbetegnelsen «Den japanske hunden». Det er akita, kishu, shikoku, hokkaido, kai og shiba.

Alderen for å jakte er 21 år. Jaktlisens utstedt et sted i Japan gjelder også i alle andre områder mot en liten tilleggsavgift. Ordet kvote eksisterer ikke. Jakt-sesongen starter 17. november og varer 3 måneder. Ingen vet om det er flere jegere i samme område i og med at man altså kan jakte hvor man vil og i tillegg på hva man vill!

Jegerprøven med skyteprøve blir avlagt en gang for alle og varer livet ut. Når det stort sett er gamle jegere, (det er liten nyrekruttering) er vel 3 måneder på høsten en tid for innendørssystemer i visse områder.... Det er forbudt å skyte fra bil eller over vei, så det er da noen regler. Men gamle kvinner som sanker ville grønnsaker i skogen om høsten, samt like gamle jegere med nedsatt syn er en dårlig kombinasjon. Hvert år er det flere ulykker med fatale konsekvenser, og en del kvinner avslutter grønnsakssankingen for alltid.... Jaktinteressen i Japan er som sagt dalende og bare menn jakter. Jeg ble sett på med undring av de to japanerne og familien deres.

Villsvinbestanden øker kraftig og er et stort problem for bøndene. Sør i Japan gis det tilskudd til shikokuoppdrett på grunn av skade på avlingene og for å få flere jakthunder til villsvin og apekatter.

Privat område er ikke til hinder for japanske jegere - inngjerdet område er forbudt, ellers er det fritt fram. Jaktbart vilt er bjørn, hjort, villsvin og «laughing deer», den siste ble satt ut engang og har formert seg voldsomt. Egentlig er den fredet - men det er det ingen som tar

hensyn til.

I området vi gikk i i 4 timer, ville ingen norsk jeger løsnet skudd på grunn av manglende sikkerhet og oversikt. Tett underskog, skarp bambus, kvist, vindfall og bratte skråninger på alle kanter med en bekk i bunnen av «dalen». I denne bekken var det forøvrig masse krabber som bjørn og villsvin spiser. Etter å ha parkert bilen, ladde Shigeru Kato børsa, satte peiler på hunden og slapp. Den travet foran oss 50 - til 100 meter, tok noen søk til høyre og venstre, kom tilbake og gjentok dette en times tid. (Dette var villsvinterreng ispedd litt hjort.) En liten gnager var også satt ut her for å ta slanger som spiser fugler og egg. Gnageren spiser riktignok slanger, men ikke den typen som er i dette området, dermed er det like mye slanger, like lite fugl og masse gnagere.

4 mennesker lager mye støy i knusktørre blader og kvist. Jeg er vant til stille jakt, men fikk beskjed om at litt bråk ikke gjorde noe fra eller til! Det var ekstremt tungt å gå, mye klatring, forsering av vindfall og nesten rette skråninger. Det kan sammenlignes med unnarennet i en hoppbakke med hinder. Vi måtte bruke

armene til å dra oss opp flere steder og jeg var glad for den kondisen jeg hadde - og at kanadieren hang litt etter - da fikk jeg tatt meg inn innimellom. Vi satte oss med nisten. (Tang, ris og fisk, kjøpt på 7-11! Her er det langt mellom hamburgerne.) Hunden fortsatte å søke i nærheten og plutselig eksploderte det i lyder for meg helt ukjente og nesten uhyggelig - som barneskrik. I tillegg kom «losen». Helbom!! Apekatter... Det skjer faktisk at apekatter i flokk dreper jakthunder.

Det var masse spor etter villsvin, enkelte steder som nypløyd mark. Hunden virket bare passe interessert. Etter 4 timer i ekstremterrenget kom vi oss opp på en høyde. Det var opp dit vi måtte bruke armene... Der møtte vi turgåere og jegerne gikk fortsatt med ladd våpen. Under klatringen var børsa på ryggen i futteral. Oppe på toppen holdt de børsa i hendene klart til bruk (Ikke brukket som den ville vært hjemme). For meg virket hele situasjonen merkelig og lite seriøst med turgåere, vår støy og en hund som på godt norsk ville blitt kalt «støvelpusser». Den tok noen søk ned skråningene (de var som sagt bratte!), lite systematisk og litt uten mål og mening så det ut som.

Den gikk ikke på overvær i det hele tatt.

Med ett kom et langt hyl og så flere. Hunden var taus. Jegerne forsvant nedover i et imponerende tempo....med børsa under armen!! Det roet seg i underskogen uten at vi hørte skudd. Hunden hadde bitt seg fast i villsvinet. (Derfor ingen lyd fra den) De biter alltid bak og da knekker

ryggen. Dette var et ungdyr og i stedet for å skyte, stakk Shigeru Kato det med kniv. Kishuen som jeg hadde blitt fortalt var en skarp hunderase, ble bundet mens svinet ble vommet. Den fikk buste litt, men roet seg fint uten aggresjon.

Enkelte norske elghunder ville vært mye skarpere her. Villsvinet ble lagt i rennende vann i bekken mens vi hentet bilen. Dette tok i underkant av en time. Hunden gikk fortsatt løs. På veien til bilen passerte vi en liten golfbane. Kishuen lå flat ned på banen og begynte å samle baller!! Leke kunne den - og at den hadde jaktet to dager i strekk kunne ingen se.

Ved bilen sjekket jeg hundens poter og buk. I terrenget med skarp bambus, kvist og steiner hadde den ikke fått en ripe i lakken! Dette er en hvit hund som jeg ville trodd ble sårbent, men som sagt ikke antydning. For at jegeren ikke skal ha for lang avstand til hunden og viltet i denne type terreng, kan den ikke slå ut mer fikk jeg vite senere. En hund kan håndtere et villsvin med samme vekt som seg selv. 20 kg hund -20 kg villsvin. Ofte brukes 3 hunder sammen. Prøver dyret å stikke av, biter hundene etter hasene og hisser det opp.

Shiba brukes mest til harejakt og vaskebjørn. Den går ned i hiet, ellers jobber jakthundene stort sett likt - den største forskjellen er losmålet. Jeg vil også tro at shikokuen er den tøffeste, men dette står for egen regning.

Kennelbesøk.

Mitt besøk i Japan var en studietur på hund og da de andre norske dro til Tokyo, ble jeg med kanadierne og Chieko på kennelbesøk til Shikokukenneler. Det ble litt av en reise- med Shinkansen - Japans lyntog i 260 km i timen. Jeg skal forbigå NSB i stillhet. Vi ankom hotellet i Izumo sent på kvelden. Der satt kenneleieren, mr. Yano med familien og ventet på oss i resepsjonen. Ingen snakket engelsk, men Chieko oversatte og organiserte. Neste morgen ble vi hentet av de samme menneskene i to biler og kjørt til hjem og kennel.

Dette er JULAFTEN for en som meg. Her lå generasjoners hundearbeid som grunnpilarer i alt vi fikk se, men dessverre ikke skjønte så mye av. 5 andre oppdrettere - alle eldre menn (de unge var på jobb) var med.

Samtlige fulgte intenst med på alt som ble sagt og gjort mens sigarettøyken lå som en sky rundt oss. I en kaotisk hage med persimontrær, bonzaier og bilvrak var flere «stands» for å vise og å lufte hunder. De ble heftet opp i kjetting på en stang en etter en. Der gjorde de fra seg og ble vist

fram. Det var vel 12 - 15 hunder totalt. Nesten alle var typelike med pene hoder, flotte uttrykk og snaue vinkler, særlig framme.

Temperamentet virket ok, men de er skarpe - Japanerne kaller det «strong character». Jeg følte ingen trang til sjekke bitt og edlere deler for å si det sånn. Det minner meg litt om Tibets mastiffer, det er hode og gemytt som betyr noe -resten er underordnet.

Oppe i leiligheten ble vi servert øl, mineralvann og kjeks. De dampene herrerne fulgte taust og intenst med. Vi satt på gulvet med bena i kors...Har du prøvd å reise deg etter en sånn bordsetting og attpåtil være ikke-røykende? Jeg har - det var naturstridig....Mr. Yano viste oss fotoalbum datert mer enn 50 år tilbake. Han har samlet bilder, historier og informasjon av enorme mengder hund. Veldig leit å ikke forstå det.

Kulturen rundt disse rasene er så spennende - og jeg tror at denne mannen sitter på mer om shikoku enn noen annen. Etter lunsj på en kinarestaurant var det nytt kennelbesøk. Her var det færre hunder og ikke helt samme kvalitet, men vi så en pen hannhund og en pen valp.

Valpene ble satt inn i et bur som var ca 1 meter over bakken 1,5x1,5 meter hvor vi kunne betrakte dem. Denne burtypen ble brukt flere steder. En og en valp ble satt inn. Her var kun alvor og ikke lek

Shikoku er ikke en stor shiba. Den er i generasjoner avlet på psyke, jaktgenskaper og er ikke en innehund i Japan.

Den må brukes til det den er ment for, og er ikke sosialisert for å være familiehund. Jo skarpere, jo bedre virket det som, og både på utstillingen vi var og her på kennelene psyket de voksne hannhundene hverandre med blikk og kroppsspråk. Det hele foregikk lydløst - stort sett.

Det var et imponerende syn, og hele settingen sier meg at dette er japansk og der bør det forbli.

Vi i resten av verden behøver ikke å tukle med det. La det være i fred, der hvor folk kan det og hvor det hører hjemme. Dette siste står også for egen regning....

Lisbeth Campbell

Kennel Enerhaugen

Ichiokasow (Nippo reg.)

Ny import!

Fra Jytte Røschke, kennel We-Sedso i Tyskland kommer det yngste tilskuddet til kennelen We-Sedso Banshou Go Kuroichi.

Flere opplysninger om ham finner dere på vår hjemmeside.

Banshou er en meget pen og trivelig valp med en interessant stamtavle som vi er meget takknemlig for å ha fått!

Jorunn Kvalheim & Christen Lang

Sandviksveien 173, 5035 Bergen

Tlf. 55951701/90981295 Fax: 55958402

E-mail adresse: chr-lan@online.no

Hjemmeside: www.enerhaugen.net

Kennel Enerhaugen

Ichiokasow (Nippo reg.)

Fra den meget anerkjente amerikanske oppdretteren Mary Beth Ross Sako, kennel Nichibei har vi fått USA CH Nichibei No Otaka Go Kinmonsou. Han er både pen og har et meget godt temperament. Han har mange utmerkede hunder i stamtavlen med nytt blod i Norge. Ytterligere opplysninger om ham finner der på vår hjemmeside. Vi er meget glade for å ha fått denne trivelige unge hunden til Norge.

Jorunn Kvalheim & Christen Lang

Sandviksveien 173, 5035 Bergen

Tlf. 55951701/90981295 Fax: 55958402

E-mail adresse: chr-lan@online.no

Hjemmeside. www.enerhaugen.net

NORSK VINNER 2013

BIR: Ølenskjold's Geisha
BIM: Ølenskjold's Genki

Årets utstillingshiba per 9/11-13

Endelig liste med komplett rangering kommer i 2014

(Fra 1.1.2014 endres listen til "Årets utstillingshund i NSK", og vil da omfatte alle klubbens raser)

Poeng	Utst	Hund	
38	5	Ølenskjold's Genki	
35	5	Ølenskjold's Geisha	
30	2	Kokuhou Go Ryuukyuu Uruma	
30	5	Soldoggen's A Lucky Luke	
30	5	Gomaichirou Go Shuueisou	1.JK/UH
29	5	Tatsumaki's Dai Hachi Osu	2.JK/UH
26	3	Asa No Kuro Kana Go Av Enerhaugen	3.JK/UH
25	5	Ølenskjold's Hachiko	
25	5	Soldoggen's Utsumi Sora	
24	5	Soldoggen's Chiyonofuji	
24	5	Mjøstrollets Emiko	
23	5	Vanity Benimitsu	
22	5	Iwahibiki Ichiokasow Av Enerhaugen	
21	4	Yamazakura's Narnia	
21	5	Ølenskjold's Knockout	
21	5	Soldoggen's Chisa Nanako	
20	4	Tenko Av Enerhaugen	1.VET
19	5	Soldoggen's Hirohito	
18	3	Mara-shimas Koki's Kime Waza	2. VET
18	4	Shibatroll's Darren	
18	4	Asagumo Go Izumi No Motosou	
17	4	Ølenskjold's Just Do It Like Me	
17	5	Soldoggen's Buzy Bee	
14	3	Soldoggen's Zukker	
14	3	Soldoggen's Yuna	
14	3	Katsumoto's Dahlia	
13	4	Sachiko Av Enerhaugen	3.VET
12	1	Novens Takara	

- 12 1 Honto-no Sachiko
 12 2 Honto-no Kurohana
 11 2 Okami's Litsuko
 11 2 Qannik's Biloksi Caddo Bastian
 11 3 Sumiyoshi No Kuroryuu Go Shinkousou
 11 3 Ramnfløya's Kita No Otenba
 11 3 Benifukuhime Av Enerhaugen
 10 2 Eriko No Noriko Go Av Enerhaugen
 10 3 Negi-inu's Ni-ne Josei
 9 1 Honto-no Reina
 9 2 Beniryu Av Enerhaugen
 9 2 Kichiko's Banzai Misa Otohime
 9 3 Ølenskjold's Eiko
 9 3 Soldoggen's Bobby Mc Gee
 8 2 Ølenskjold's Hanako
 8 2 Hakushu Ki Yari
 8 3 Rollick's Kopper King
 7 2 Ølenskjold's Just Move On
 7 3 Soldoggen's Jet Lee
 7 3 Soldoggen's Yoshimi
 6 1 Shibatroll's Fiona
 6 2 Aangenaam Valencia
 6 2 Katsuhama Av Enerhaugen
 6 2 Soldoggen's Tentai Tiko
 6 2 Ølenskjold's Genji
 5 1 Al Mozel Benitaro
 5 1 Explorer's Z Shinsi No Memboku
 5 1 Ejiro Incipita Nova
 5 2 Soldoggen's Ziro
 5 2 Ichi Go Ichiokasow Av Enerhaugen
 5 2 Ølenskjold's Johnjohn, The Only One
 5 3 Najanin's Deki Imouto
 4 1 Daitaiyo Av Enerhaugen
 4 1 Østbylias Tøffe Zorro
 4 1 Soldoggen's Tokitenku
 4 1 Fujizakura Av Enerhaugen

4	1	Negi-inu's Li-ry Hikari
4	1	Shinju Av Enerhaugen
4	1	Kazakoshi No Oujin Go Yokohama Atsu
4	1	Østbylias Modige Bellami
4	1	Tatsumaki's Dai Nana Josei
4	2	Naichi Av Enerhaugen
4	2	Teruhama Av Enerhaugen
3	1	Shibatroll's Darwin
3	1	Østbylias Evie Zoco
3	1	Shibatroll's Balder
3	1	Habagou's Ichigatsu Hana
3	1	Kurama No Kikuhime Go Miaygi Zaosou
3	1	Soldoggen's Ureshii Taro
3	1	Wakamatsu No Takayuu Av Enerhaugen
3	1	Najanin's Yume No Mori
2	1	Soldoggen's Wannabe Akoya
2	1	Ølenskjold's Baron Rag
2	1	Soldoggen's Ichi Aki-kaze
2	1	Soldoggen's Ryoustake
2	1	Soldoggen's Ojin Tenno
2	1	S-ayaka Go Samurai Spirit
2	1	Unas Rose From A Virgin
1	1	Negi-inu's Ly-fu li Boruto
1	1	Unas Yoshi Misako

ÅRETS BRUKSSHIBA 2013

**Eiere/førere som har resultater de ønsker å delta med,
må sende disse til eirik@shibatroll.com
senest 15. januar 2014.**

NKKs system for registrering av resultater er ikke feilfritt,
så kopi av alle kritikker må fortsatt sendes inn.
Resultater som ligger i databaser trenger bare å meldes inn,
her er det ikke nødvendig med kritikker.

RETUR: NSK v Christen Johansen
Astrids Gate 49, 1706 Sarpsborg